

maskiner, a. d. 275, t. d. 362; hvilka fabriker i Stockholm äro de mest betydande, 362; tillverkningswården år 1770, a. d. 274; verkstäder, siolar och arbetare för ättillfälliga fabriker nämnde år, 274, 275; deras antal, siolar, arbetare och tillverkningswården under flera af de sednare åren, t. d. 366—369; jämnförelse mellan fabriernas antal, tillverkningswården, m. m. under de båda sista quinquennierna, 371; antal fabriqueurer 1797, a. d. 275; deras antal 1827, t. d. 372; jämnförelse mellan Stockholms och rikets öfriga fabriker för flera år, 372; fabriksföretagerna klaga öfver deras förfall, 362. Se Klädes-, Linne-, Pip-, Segelduks- och Sidensfabriker, Glas-, Kinnröks-, Porcellaines-, Socker-, Stårkelse- och Tegelbruk, Catunstryckerier, Jerngjutier, Engelska Garfwerier, Oljeqwarn.

Fabriks-*Arbetshuset*, se *Arbetshus*.

Fabriks-Sattig-Cassan: dess ändamål och reglemente, t. d. 228; hwaraf dess inkomster bestå, 228; dess fond, inkomster, utgifter, pensionsbelopp och pensionärernas antal, 228, 229.

Facklor: deras bruk för andra än Kongl. Personer och deras suite förbjudes, a. d. 162.

Factori-Contoret: när det fick sina privilegier, a. d. 253; ändamålet med denna inrättning, 253.

Fanor, se *Trophéer*.

Farfoter: hvilka anstalter träffas för läkarewården, då de inbryta, t. d. 161.

Fartyg, Stockholms: se *Handelsfartyg*.

Fatbursfjön: belägenhet och osundhet, a. d. 3, 49, t. d. 6; wattenet derstädes är föga bättre än giftigt, 7; fjön bör derföre igensyllas, 9, 12.

Fattigcassor, se *Pensionsinrättningar*.

Fattigfördrjningshus: när och af hwad anledning de först uppfommo, t. d. 181, 195; hvilka deras inkomster äro, huru de förwaltas och utdelas, 195. Om de försälda fattigfördrjningsanstaltarna, se *Sattighus*.

Fattighus och dermed förenad fattigwården: när fattighus i Stockholm först inrättades, a. d. 136, t. d. 179; hwaraf deras första inkomster bestodo, a. d. 136, t. d. 180; huru fattigafgiften nu utgöres, och huru stor den är, 195.

— — Adolph Fredriks: när local dertill inföytes, och föresumman, t. d. 197; när reglemente för inrättningen utfärdades, a. d. 114; underhållstagares antal, 114; t. d.

- 197; fattigförbriningens tillstånd, 197; hwaraf fattighusets inkomster bestå, a. d. 114; huru stora de äro, inrättningens utgifter och fond, t. d. 197; donationer, 197, 198.
- Catharina: när och med hvilka medel det inrättades, a. d. 119; när och hwarest local köptes, 119; hwaruti inkomsterna bestå, 119, 120; huru stora de äro, samt utgifter och fond, 120; t. d. 200; dess styrelse, a. d. 120; fattighjonens antal och underhåll, 120, t. d. 199; fattigförbriningens tillstånd, 200; donationer, a. d. 120, t. d. 200.
- Clara: när det inrättades, a. d. 112; huru local inköptes och inrättningen efter hand utbildades, 112, 113; huset ombygges och repareras, 113, t. d. 196; fattigafgiftens belopp, a. d. 113, t. d. 196; fattighusets fond, inkomster och utgifter, 196; underhållstägares antal, fattigförbriningens och läkarewårdens tillstånd, 196.
- det Engeströmska: när och af hvem det stiftades, t. d. 205; hwarest byggnad uppfördes, och huru stort capital anstogs, 205, 206; fattighjonens antal och förmåner, 205, 206; inrättningens förvaltning, 206.
- Jakobs och Johannis: när det inrättades, a. d. 115; när local inköptes och bebyggdes, samt huru fond dertill samlades, 115; inrättningens styrelse, 116; dess utgifter, inkomster, donationer och fond, 116, t. d. 198; fattighjonens antal och förmåner, a. d. 116, t. d. 198; en särskild fattigwård inrättas, och dess tillstånd, a. d. 117; den upphör, t. d. 198; fattigförbriningens tillstånd, 198.
- Kungesholms: när och med hvilka medel nuvarande fattighuset inköptes, a. d. 123; fattig- och förbriningshjonens sammanlagda antal och underhåll, 123, t. d. 201; läkarewård, 202; inkomster, utgifter, fond och fastighetswårde, 202; donationer, 202.
- Ladugårdslands: när det inrättades, a. d. 121; ett särskildt fattighus inrättas af Nyman, 121; sammanslås med det förra, 122; de fattigas antal och underhåll, 121, 122, t. d. 200; fattigförbriningens tillstånd, 200; donationer, a. d. 122, t. d. 201; utgifter, inkomster och fond, 201.
- Maria: när det inrättades, a. d. 117; hwarest huset är beläget, 118; donationer till inrättningen, 118; fattighjonens antal och förmåner, 118, t. d. 199; utgifter, inkomster och fond, 199; fattigförbriningens tillstånd och läkarewård, 199.
- Sabbathsbergs: när det inrättades, när local inköptes, a. d. 131; hvilka församlingar hafwa förenat sig om detta fattighus, 132; Franska Reformerta församlingen af-

- såger sig delaktighet, t. d. 202; när fattighusaafgiften förfr
började utgå, och till hwad belopp för och nu, a. d.
132, t. d. 202; hwaruti inkomsterna bestå, och huru stora
de äro, a. d. 132, t. d. 202; hwaruti utgifterna bestå, och
huru stora de äro, a. d. 132, 133, t. d. 202, 203; fat-
tig- och försörjningshjonens antal och underhåll, 203; do-
nationer, a. d. 133, t. d. 204; inrättningens förvaltning,
a. d. 134, t. d. 204.
- — det Soopiska: när och af hwem det stiftades, a. d.
129; hwarest hus uppbyggdes, och huru stort capital an-
slogs, 129; regler för inrättningen, 129; af hwem det för-
waltas, 130, 131; fattighjonens antal och underhåll, 130,
t. d. 205; fondens storlek, a. d. 130, 131, t. d. 205.
- Sattiglåfware: när och huru många först antogs, a. d. 67;
tillsättas nu mer i hwarje församling, t. d. 160, 195; in-
struction för dem, och deras åligganden, a. d. 67, 68, t. d. 160.
- Sattigpersonal: huru stor den varit under olika tider i Stoc-
holm, t. d. 181; huru stor för det närvarande, 182, 183.
- Sattigscholor, Adolph Fredriks Slickschola: när den stift-
tades, t. d. 339; när den reorganiserades, 339; scholans
antal, 339; har ingen egen fond, 339.
- — Artillerie-Regementets Sattigschola: när den stifta-
des, t. d. 348; lärjungarnes antal och underfödd åt dem,
348; scholans utgifter, 348.
- — Catharina Slickschola: när och på hvars befohånad
den stiftades, t. d. 345; dit gjorda donationer, 345; hus
införes, och kostnad dertill, 346; scholans utgifter och fond,
346; lärarens och lärarinnans löner, 346; scholarnes
antal, 346.
- — Clara Slickschola: när den stiftades, och scholarnes
antal i början, t. d. 337; en annan dylik schola inrättas
derefte, 337; förenas med den förra, 337; lärarinnors
antal och löner, 337; scholarnes antal, 337.
- — Djurgårdsscholan: hvilka få begagna den, t. d. 341;
när den stiftades, 341; dess förra och närvarande local,
341; lärarens förra och närvarande lön, 341; lärjungar-
nes antal, 341.
- — Flottans Sattig- och Skeppsgöfse-schola: dess förra
och närvarande local, t. d. 117, 349; när fattigscholan
stiftades, och fond dertill, 349; när skeppsgöfse-scholan stift-
tades, 349; dessa scholor förenas och delas i 2 klasser, 349;
läröfven och lärjungarnes antal, 349.
- — Jakobs och Johannis Sattigschola: när den opp-
nades, och af hwem den grundlades, t. d. 337; scholhus

- uppbygges och fösinad dertill, 338; donationer, 338; undervisningsämnen, 338; lärarinnors antal och löner, 338; skolbarnens antal, 338; Johannis församlings äldre schola införlifwas med denna, 338; skolans capitaler, 339.
- — Kraftiska Scholan: när och af hwem den stiftades, samt stiftesdonationens storlek, t. d. 335; när scholan öppnades, och dess local, 335; sednare donationer, 336; lärjungarnes antal och underhåll, 336; lärarens lön, 336.
- — Kungsholms Flickschola: när och hwarest den inrättades, t. d. 339; dit gifna underlörd, 339; skolbarnens antal, 339.
- — Kungsholms Goffschola: när och af hwem den inrättades, t. d. 339; dess local, 339; lärarens lön och lärjungarnes antal, 340.
- — Ladugårdslands Fattigschola: när den stiftades, och för hvilka medel, t. d. 340; donationer, 340; bus infördes och fösinad dertill, 340; skolbarnens antal och underlörd för dem, 340; lärarens och lärarinnans löner, 341.
- — Lifgardets till håst Fattigschola: när den öppnades, t. d. 348; skolans fond och inkomster, 348.
- — Swea Lifgardets Fattigschola: när den stiftades, t. d. 347; undervisningsämnen, 347; skolbarnens antal, 347; skolans inkomster och utgifter, 347.
- — Andra Lifgardets Fattigschola: när den stiftades, t. d. 348; dess fond och utgifter, 348; skolbarnens antal, 348.
- — Maria Fattigschola: den är förenad med Philipsenska scholan, t. d. 342.
- — Nurbekiska Flickscholan: af hwem och när den stiftades, a. d. 204; dess ändamål, 204, t. d. 344; dess biändamål, a. d. 204; hwilket nu mer upphört, t. d. 344; barnens antal, som der undervisas, förr och nu, a. d. 205, t. d. 345; de ämnen, hwaruti de undervisas, 344; antal lärarinnor och betjening, 344; äldre donationer, a. d. 204, 205; sednare donationer, t. d. 344, 345; capital, inkomster och utgifter, 345; skolans förra local, a. d. 205; den närwarande, t. d. 344.
- — Philipsenska Fattigscholan: af hwem den stiftades, och när den öppnades, t. d. 341; skolbarnens antal i början, och huru scholan sinaningom utwidgades, 342; Maria församlings fattigschola förenas dermed, 342; den är den första, der werelundervisningsmethod infördes, 342; donationer, 342; Fru Philipsens ärliga bidrag, 342; skolans local och rummens antal, 342; huru lärarens klass

är indelad, och undervisningsämnen, 343; huru mycket lärjungarne kunna förfärdiga af skomakare-arbeten, och hwart de från scholan aflyttat, 343; huru lärarinnans klaf är inrättad, och undervisningsämnen, 343; hwad hennes elever hunnit förfärdiga, 343; en särskild sparbank är der inrättad för barnen, 343.

— — Storkyrkoförsamlingens Slickschola: huru des utgifter beskridas, t. d. 336; des local, 336; donation, 336; klafers, lärarinnors och skolbarns antal, samt undervisningsämnen, 336.

— — Storkyrkoförsamlingens Gofschola: när den stiftades, a. d. 205; ändamålet dermed, 205; dit gjorda donationer, 205, t. d. 335; scholans local, 335; utgifter och kapital, 335; skolbarnens antal och månadliga underhåll, 335.

Fattighåf: när den först inrättades, och när den började fringbåras i kyrkorna, t. d. 179.

Fattigwård: des tillstånd i Stockholm före reformationen, t. d. 177, 178; näst efter reformationen, 178, 179; särskilda inrättningar uppstå för särskilda ändamål, 179; hela fattigwården besörjes sedermera af en gemensam direction, 180; denna inrättning upplöses åter, 180; af hvilka den allmänna uppsigten öfwer fattigwården nu utöwas, 181; huru många personer i äldre tider njutit underhåll af fattigwården, 181; huru många för det närvarande, 182, 183; huru stort det till fromma stiftelser donerade capitalbeloppet är, 182, 183; huru många särskilda directioner öfwer fattiginrättningar finnas, 184; den närvarande fattigwårdens brister, och huru de borde afhjelpas, 16, 17, 54—57, 184.

— — Artillerie-regementets: des tillgångar, och pensionariernas antal, t. d. 222.

— — Kongl. Maj:ts Flottas: des fond, årliga inkomster, pensionernas antal och storlek, t. d. 223.

— — Lifgardets till häst, se Prins Oscars Hospital.

— — Swea Lifgardets: huru stor fond den har, huru många och huru stora pensioner utdelas, t. d. 221. Se vidare Drottningens Hospital.

— — Andra Lifgardets, se Princeßan Josephinas Pensionsinrättning.

— — Storkyrkoförsamlingens särskilda: när den grundlades, t. d. 204; donationer dertill, fondens storlek, utdelningarnes belopp, 204, 205.

— — Tyska församlingens särskilda: hwaruti den består,

- af hwilka medel den beskrides, och huru stor summa ätgår till årligt underhöd, t. d. 205.
- Setaliebröder**, se **Sättebröder**.
- Sinnsholmen**, ett äldre namn på **Såstholmen**, a. d. 60.
- Sinnska nationella församlingen**: hwar den hade sin gudstjenst, innan den fick egen kyrka, f. d. 60; med hwad will för den fick egen kyrka, 61; den upphör ej, fastän Finland skiljes ifrån Sverige, t. d. 94; när gudstjenst hålles, 94; desß pastorer, a. d. 62; hwad bidrag pastor och comminister åtnjuta af statsmedlen, t. d. 94; desß folknummer, 94; förhållande mellan sdbda och ddbda, 30.
- Fiscaler**, stadens: deras ämbetsstecken, a. d. 163.
- Fiskarehamnen**, i **Norrström**: desß belägenhet, a. d. 6.
- Fiskaregången**, eller **Fiskarehuset**, norra: fordom i **Norrström**, f. d. 249; sedan på **Blasiholmen**, 216; sdbda i **Söderström**, desß belägenhet och storlek, a. d. 6.
- Fiskartorpet**: på **Djurgården**, f. d. 337.
- Flotta**, **Kongl Majits**: när den inrättades under namn af **Arméens Flotta**, f. d. 221; när den fick sitt nya namn, 221; fördelas i 4 escadrar, 221; desß tillstånd, 222.
- **Stockholms Station**: är förlaggd wid **Skeppsholmen**, f. d. 221; af huru många fartyg den består, t. d. 116; desß cancelli, contor m. m., hwarest de hafwa sina rum, f. d. 223. Se wid. **Skeppsholmsförsamlingen**, **Sjukhus**, **Sattigsholor**.
- Flottan**, **Swenska**: i äldre tider förlaggd wid **Blasiholmen**, f. d. 211; huru stor och huru beslyckad den war i **Erik XIV:s** tid, 282; flyttas till **Skeppsholmen**, 211, 220; till **Carlskrona**, 221.
- Sogat**: hwilket ämbete denna titel fordom tillkom, a. d. 152; hwaruti desß gbromål nu består, 152.
- Solkångd**, **Stockholms**: i olika tider, a. d. 60, 61, t. d. 80; under sednare åren, t. d. 155. **Jemnf. Mortalitet**.
- Sorwagnar**: inrättas till communication mellan inrikes orter, a. d. 258; denna inrättning upphör åter, 258.
- Franciscaner-Orden**: när den stiftades, och huru många kloster den hade i Sverige, f. d. 153. Se wid. **Kloster**, **Munkar**.
- Swenska Reformerta Församlingen**: orsaken till detta namn, och af hwilka nationer den består, t. d. 95; när den först fick fri religionsöfning, f. d. 62, 63; hwar desß gudstjenst firades, innan den fick egen kyrka, 63; desß pastorer, 64; folknummer, 63, t. d. 95.
- Trascati**, på **Djurgården**: egare och anläggningar, f. d. 345, t. d. 138.

Fredriksborgs skans: dess anläggning och beskaffenhet, f. d. 137, t. d. 105; inloppet derinwid fan genomseglas, utan att passera Warholm, 105.

Fredrikshof: är först i enskilda personers ego, f. d. 329—331; införes till winterpalats åt Lovisa Ulrica, 331; några af ribberskapet blifwa här arresterade, 332; arsenalen hieslyttas, och rummen förändras, 332; flottet upplåtes och inredes till casern för Swea Lifgarde, 333; huru många man casernen rymmer, t. d. 135.

— nedra: är casern för Lifgardet till häst, f. d. 333; när den uppbyggdes, dess utseende, och huru många hästar stallen rymma, t. d. 135.

Frescati, se Frascati.

Frimurare-Orden: dess hus, hwarest beläget, f. d. 175. Se wid. Barnhus.

Fronna stiftelser: huru många hus i staden äro disponerade för sådana, t. d. 151; huru stort kapitalbelopp, 182, 183. Se wid. Sattigwård.

Frukträd: af huru många sorter finnas i Bergianska trädgården, t. d. 252; på Landtbruks-Akademiens Experimentalfält, 284.

Fundamenterna, eller Förråds husen på Skeppshotnen, omfattas, f. d. 222; i det södra fundamentet är en provisionel fyrka, t. d. 116.

Gylleri: en rådande last bland sämre klassen i Stockholm, och till hwad grad, t. d. 156.

Gyrbåkar: huru många och hwilka finnas wid inloppen till Stockholm, a. d. 248.

Gyrwerkriet: dess historia i äldre tider, f. d. 328.

Gyrwerkri-laboratorium: dess anläggning och belägenhet, f. d. 328, 329, t. d. 135.

Fångelser: hwilket war det äldsta i Stockholm, a. d. 229; hwilka märkwärdiga män der suttit fångna, 230; Smedjegården, hwarest för belägen, och hwart sedan flyttad, 230; är nu krono- och lånsfåtte, 231; arresterna der förbättras, 231; fångelse under gamla rådhuset, 231; stadens närvarande fångelser, 231; när torturen affskaffades, 232; fångelsernas tillstånd förbättras, 232.

Fästningswerk, se Förswarswerk.

Födda; deras antal i Stockholm, se Nativitet.

Födoämnen: deras beskaffenhet, öfwerflöd eller brist derpå i Stockholm, och huru allt detta werkar på helsotillståndet, t. d. 7; medel för att tillse, det de hållas öfverdrifwade, 13; huru de lättare skulle fås, 65—68.

Förmyndare-Kammare, stadens: när den inrättades, a. d. 174; des ändamål, och under hwilket af stadens collegier den lyder, 174, 175; hwartill des behållning skall användas, 175.

Församlingar: se de särskilda Församlingarnes namn.

Förswarswerk, fordnar: i Staden inom broarne uppräknas, f. d. 131—134; de förbättras, 135; de böria raseras, 135; på Södermalm, 136, a. d. 28; på Middarholmen, f. d. 151, 152; på Brunkeberg, 227; på Ladugårdslandet, 311; wid inloppen till Stockholm, 136—138, t. d. 105, 106. Se wid. Castell, Skansar, Slottet, Stadsgrafs wän, Stadsmuren, Stadsportar, Torn.

Förvaltningen af Sjöärendena: hwarest den har sina rum, f. d. 173.

G.

Galère-Escadren: hade sin station wid Skeppsholmen, f. d. 221; förenades med Arméens, nu mer Kongl. Maj:ts, Flotta, 221.

Galère-Swarf, se Swarf.

Galère-materialgården: på Djurgården, f. d. 344.

Galère-Sjul: deras antal på Skeppsholmen, f. d. 222, t. d. 116; på Djurgården, f. d. 222, 344, t. d. 116, 137; öfwerst i dem förwaras inventarier för sluparnes utrustning, 116.

Garfwerier, Engelska: huru anläggandet af sådana uppmuntrades af regeringen, och af hwad anledning, t. d. 363; hwilka anlade det första, och hwarest, f. d. 194, t. d. 363; det nedläggdes, 363; hwilken författning utfärdas, för att åter befordra anläggningen af sådana garfwerier, 363; hwilken derefter anlägger ett garfweri, 363; sedermera anläggas många, 363; hwilka finnas på Kungsholmen, 110; arbetarnes antal på Stads-Capten Westlins garfweri, 363; dessa garfweriers tillverkningar astaga, och anledningen dertill, 363. Se wid. Fabriker.

Garnison: har från äldsta tider funnits i Stockholm, a. d. 211; huru den tid efter annan varit bestäffad, 211, 212; hwaraf den nu består, t. d. 350; huru talrik den war 1796, a. d. 212; huru den för det närwarande är inquareterad, t. d. 351.

Garnisons-sjukhuset, allmänna, se Sjukhus.

Gator och Gränder: somliga hafwa af Ålder haft namn, somliga ej, f. d. 23; åfwen de få gamla namn, som wa-

- rit gifna, hafwa ej bibehållits, 23; när deras namn blefwo utmärkta på i hörnen uppslagna bleckplåtar, 23, a. d. 58; några gamla, nu obekanta, uppräknade, f. d. 24; fordna och nuvarande namn på gränder från Österlånggatan till Skerpsbron uppräknas, 130; hvilka äro anlagda, der Brunkebergs sandås fordom framstrukit, 225; tillämnad ny gata på Norrmalm, 232; de wackrast bebyggda, a. d. 64; deras sammanlaggda antal i Stockholm och försämbt för alla dess delar, 57; deras beskaffenhet, t. d. 159.
- — Badstugugatan, stora: hus derstädes, a. d. 45, t. d. 146.
- — Björngårdsbrunnsgatan: huru den regleras, a. d. 18; brunn derstädes, 24; hus derstädes, 46, 47, t. d. 146.
- — Bondegatan: hus derstädes, a. d. 47.
- — Clara norra Kyrkogata: der har fordom varit ett djupt moras, f. d. 232.
- — Clara Strandgata: när den anlades, f. d. 236; hus derstädes, t. d. 122.
- — Drottninggatan: under husen derstädes finnas källrar, som sträcka sig fram under gatan, f. d. 231; dess wackra utseende och der timade händelser, 231; hus derstädes, 237—239, t. d. 117—121.
- — Fredsgatan: hus derstädes, f. d. 237, 238, t. d. 119.
- — Garfwaregatan: hwaraf den fick sitt namn, och af hvilka den först bebyggdes, f. d. 189; hus derstädes, 195, t. d. 110, 111.
- — Grefsgatan: anledningen till dess namn, f. d. 311.
- — Gref Magnigatan: anledning till dess namn, f. d. 311; hus derstädes, 313.
- — Götgatan: hus derstädes, a. d. 45, 46, t. d. 146.
- — Samngatan: hwaraf den fått sitt namn, f. d. 255; hus derstädes, 245, 247.
- — Sandtwerksgatan: af hvilka den först bebyggdes, f. d. 189; hus derstädes, 195, t. d. 111.
- — Sornsgatan: dess reglering, a. d. 18; hus derstädes, 47, t. d. 143, 147.
- — Kinstugugatan: hwad den fordom kallades, och hwaraf det namnet kom, f. d. 25; fordna hus derstädes, 23, 25; nuvarande hus derstädes, 127, t. d. 104.
- — Köpmangatan: den har af ålder haft detta namn, f. d. 27.
- — Malmfålnadsgatan: hus derstädes, t. d. 121, 122.
- — Malmtorgsgatan: hus derstädes, f. d. 238, 245, t. d. 121.

- — Munkbrogatan: hus derstädes, f. d. 129.
- — Myntgatan, se Riddaregatan.
- — Norrtullsgatan: hus derstädes, f. d. 238, t. d. 121.
- — Nybrogatan: hus derstädes, f. d. 311, 312.
- — Nygatan, stora: des reglering, f. d. 25; hus derstädes, 129, t. d. 89.
- — Nygatan, lilla: hus derstädes, f. d. 114, t. d. 89.
- — St. Paulsgatan: hus derstädes, a. d. 46, t. d. 143, 146.
- — Regeringsgatan: en af de bäst bebyggda, f. d. 231; des längd och äldre namn, 231; hus derstädes, 245, 246, t. d. 123, 124.
- — Riddaregatan, på Labugårdslandet: hus derstädes, f. d. 312.
- — Riddaregatan, i Staden: när den öppnades, f. d. 39.
- — Roslagstullsgatan: hus derstädes, f. d. 248.
- — Sewed Båthsgatan: namnets härledning, f. d. 311; hus derstädes, 313.
- — Skaraborgsgatan: hus derstädes, a. d. 46.
- — Skomakaregatan: fordna hus derstädes, f. d. 25, 128, t. d. 87.
- — Skärgårdsgatan: huru den fordom kallades, f. d. 25; fordna hus derstädes, 127.
- — Smedjegatan, norra: hus derstädes, t. d. 124.
- — Storgatan: hus derstädes, f. d. 312.
- — Swartmangatan: hwaras namnet härledes, f. d. 22; fordna hus derstädes, 22; nuvarande hus derstädes, 125, 126, t. d. 103.
- — Trädgårdsgatan, stora: hus derstädes, f. d. 247; t. d. 124.
- — Trädgårdsgatan, lilla: när den öppnades, f. d. 217.
- — Westerlånggatan: huru den reglerades, f. d. 25; hus derstädes, t. d. 104.
- — Wolmar-Yrkullsgatan: hus derstädes, a. d. 47.
- — Österlånggatan: huru den reglerades, f. d. 25; hvilka gränder löpa derifrån till Skeppsbron, 130; hus derstädes, 22, 129, t. d. 103, 104.
- Gatulyfning:** när den först inrättades, och när ny utpräknad vertill och antal lyktor, t. d. 159; förslag till inrättande af gaslyfning, 158; sednare förslag, att uppsätta reverbertyktor, och hwad derwid blifwit tillgjordt, 158, 159.
- Gatuläggning:** des bristfälligheter, t. d. 159; huru mycket husegare skola bidra till des underhållande, 159.
- Gaturifning och reglering:** 1) i Staden: när en ordentlig

- börjades, f. d. 21; huru den fortsattes, 25, 30, 31; huru widt den sträckte sig, 31. 2) på Norrmalm: hwilka förändringar der gjordes, 231, 243. 3) på Södermalm, a. d. 17, 18.
- Gatüvenhållning:** när någon ändamålsenlig författning derom först widdogs, a. d. 162; huru den nu besdries, t. d. 159; kostnad dertill, 159; dess beskaffenhet, 35, 36.
- General-Adjutanten för Arméen:** hwarest han har sina boställrum, t. d. 120.
- Gertruds, St.,** altare i Storkyrkan, f. d. 47.
- — Capell, se Capell.
- — Gille, se Gille.
- Gillestugor, Gillen, fordna:** egde stora rum, hwilka begagnades till allmänna samlingsställen, f. d. 22; deras ändamål, a. d. 206; deras olika namn, 207; willkor för instrifningen der, 207; deras antal i Stockholm, 210.
- — **St. Eriks:** dess ålder, a. d. 209; dess öfwerenskommeelse med Minoriterna, 209.
- — **S. Grafs:** hwarest det hade hus och tomter, f. d. 23.
- — **St. Gertruds:** dess ålder, a. d. 210; hwarest dess gillestuga war belågen, f. d. 22, a. d. 210; der timade händelser, 210; anledning till namnet, 210.
- — **S. Lekamens:** dess ålder, a. d. 207; några dess märkwärdiga ledamöter, 207; hwilka der intogos, 207; hwar det hade sitt capell och sin gillestuga, och huru många hus det egde, f. d. 25, 26, 128, a. d. 207.
- — **Wårfrus:** dess ålder, a. d. 207; der timade händelser, 207; inträdes-afgifter, 208; sammanläggas med S. Lekamens gille, 208; hwarest gillestugan war belågen, och twisler om den, f. d. 127.
- Gjuteri,** på Rännarebanan, se Stycgjuteri.
- Glasbruk:** när, af hwen och hwarest det första anlades, a. d. 272; flyttas sedan till Finnland, 272; glasbruk fordom på Durgården, f. d. 334; hwarest det andra glasbruket anlades, a. d. 272; hwen gaf anledning dertill, 272; flyttas sedermera till Kungsholmen och upphör efter en tid, 272.
- Globwerkstaden:** när den först inrättades, och under hwars tillsyn den står, t. d. 253.
- Golgatha:** äldre namn på Pelarebacken, f. d. 26.
- S. Grafs Gille,** se Gille.
- Grafwar och Monumenter:** Ankarcrank, f. d. 267; Antivari, 267; Asp, von, t. d. 143; Asplund, 143; Banersta, f. d. 160; Berch, a. d. 33; Bjeske, Hogenschild, Riksråd, t. d. 106; Bucht, Ellis, f. d. 58; Cardell, t. d. 134; Carl

- Knutsson, f. d. 155, 162, t. d. 106; Carlshjöld, t. d. 31; Carolinstka: när den anlades och fullbordades, f. d. 165; inscription, 165; hvilka kongliga personer der äro begrafna, 164, 166; kistornas bestaffenhet, t. d. 106; huru Carl XII:s lik befanns wid grafvens öppnande, f. d. 167; Carstius, 268, 270, 271; Christer Nilsson Base, t. d. 106; Ehrenstrahl, 91; Fuhrman, Hoffällarmästare, f. d. 58; Gustafwianska: när den anlades, 163; inscriptionen, 163; hwilken prydnad den har ofwan jord, t. d. 383; hvilka kongl. personer der äro begrafna, f. d. 163, 164; hvilka äro balsamerade, och kistornas bestaffenhet, t. d. 106; Gyllenborg, Gustaf Fr., Grefve, 126; Gyllenstiernska, 106; Helmsfeldt, 91; Hornska, f. d. 273; Kellgren, t. d. 128; Lejonhufwudska, f. d. 160; Lewenhauptska, 160; Littström, Brukspatron, t. d. 388; Lundgren, Grofshandlare, 388; Magnus Ladulås, f. d. 155, 162, t. d. 106; Meijerska, f. d. 267; Noréen, Gabr., CancellieRåd, t. d. 388; Örensfiernska, 106; Rehn, Fru, f. d. 267; Reimer, Rådman, a. d. 55; Ridderstolpe, President, f. d. 267; Salvius, Adler, t. d. 91; Segerkrona, Statssecreterare, f. d. 267; Ser-gel, t. d. 126; Siegroth, General, f. d. 267; Skewiksboarne, 279; Stejern, President, a. d. 33; Sten Sture den Yngre, t. d. 106; Thorkel Knutsson, 106; Torstenson, f. d. 160—162; Wachtmeisterska, 160; Wasaborgs, 160; Westman, Abt. Larsson, Bryggare, t. d. 388.
- Gratial-Cassa, Zoffstatens: när den inrättades, t. d. 224; dess fond, inkomster, utgifter, pensionernas antal och storle, 224.
- Grinds Skans, se Skans.
- — Tegelbruk, se Tegelbruk.
- Gråbröder, se Munfar.
- Gråmunkeholm: förra namnet på Niddarholmen, f. d. 150.
- Gråmunkekloster, se Kloster.
- Gränder, se Gator.
- Grånssten: mellan Uppland och Söderman, hwarest i Staden uppfatt, f. d. 1, 2.
- Gröna Gången: hwarest belägen, a. d. 12.
- Gubbus, Borgerstapets: dess uppkomst, a. d. 134; husets belägenhet, t. d. 191; huru Gubstjensli der hålles, 191; inrättningens utgifter och fond, 191; donationer dertill, a. d. 134, 135, t. d. 190; underhållstagens antal, a. d. 135, t. d. 191.
- Gymnasium, Stockholms: inrättas på sednare tider, a. d. 190; när det inwigdes, 191; lärarepersonalen, 191; hvil-

- fa ämnen hvarje lärare föredrager, t. d. 328, 329; lärlingarnes antal, 329; donationer, 329; husets belägenhet och historia, f. d. 173.
- Gymnastik-inrättning:** finnes wid Djurgårdsbrunn, t. d. 140. Se wid. Institut.
- Gåfwor,** se Donationer, Testamenten.
- Gäldstugan:** hwar förut belägen och hwarest nu, a. d. 43; der bysatta gäldenärers antal och underhåll, 44, t. d. 145; hälften af huset är upplåten åt Fabriksocieteten, t. d. 145.
- Gästgifwerier:** när de först inrättades och huru många, a. d. 282; deras antal inskränktes, 282; nu mer finnes blott en gästgifwaregård, och hwarest den är belägen, f. d. 256; huru Stockholms fjätsningsfpldighet bestrides, t. d. 125.

S.

- Saga:** hwarest och huru långt från Stockholm beläget, a. d. 289; af hvilka egendomar det fordom bestått, 289; Gustaf III lägger grunden till ett större slott, 289; när det så kallade lilla slottet började byggas, och dess beskaffenhet, 289; planteringar, m. m., 289.
- Sammarby:** egendomens belägenhet och egare, a. d. 51; närvarande egare, 149.
- Sannar och Lastageplatser:** förteckning på dem alla i Stockholm år 1782, a. d. 59; wid Blasiholmen, f. d. 217; Kornhamn, 33; Kungsholmen, 199; Munkbron, 33; Nybron, 318; Packartorget, 255; Ridda-bodtorget, 256; Skeppsbron, 33, 34.
- Sann- och Strandbyggnader; i Staden:** från Munkbron till Kornhamnstorget, f. d. 33, 140; wid Riddarholms-canalen, 41, 172; wid Skeppsbron, 34, t. d. 86; på Norrmalm: från Rosenbad till Ridda-bodtorget, f. d. 236; utmed Norrström till Blasiholmen, 252, t. d. 157. Se wid. Committerade för Bourse, Bro- och Sannbyggnader.
- Handel:** fordom förbjuden på Norrmalm, f. d. 29, 229; salubodar uppläs dock; men friheten inskränktes, 229; handelns tillstånd i äldsta tider i Stockholm, a. d. 234—237; huru många handlande och handwerkare der funnos under Gustaf I:s tid, 238; dåvarande import, 238; export, 243; dess handel gynnas på rikets öfriga städers bekostnad, 239, 240; hvilket sedermera förändras, 241; köpmännens antal på 1660-talet, 244; handelns tillstånd i sednare tider, 244—254; handelns närvarande tillstånd, t. d. 354—358; närvarande antalet af handlande, 356, 357; inrättningar

- till handelns befrämjande, a. d. 256—269, t. d. 358—361. Jemnf. Bourse, Export, Import, Handels-Compagnier, Handelsfartyg, Salthandel, Spannmål.
- Handels-Collegium, Stadens: hvilka af stadens ämbetsmän och hvilka näringar höra derunder, samt med hvilka gäromål det i öfrigt har att besatta sig, a. d. 176, 177, t. d. 237, 238.
- Handels-Compagnier: för handel på utrikes orter finnas för det närvarande inga i Stockholm, t. d. 358.
- — Afrikanska Handels-Compagniet: när det inrättades, och för hvem privilegier utfärdades, a. d. 252; när det upphör, och af hvad orsak, 252.
- — Siskeri-Compagniet: när det inrättades, a. d. 254; hvilket slags fiske det idkade och hwarest, 254; huru fiskerierna drefvos, 254; när dess privilegium upphåfdes, 254.
- — Guineiska Compagniet: wid hwilken tid det egde bestånd, a. d. 253.
- — Koppar-Compagniet: när det stiftades, a. d. 252; då det upphörde, privilegierades ett sednare KopparContor, 252.
- — Köp-handels-Compagniet: när det fick privilegier, a. d. 252; namnet förändras sedan till General-Ödderhandels-Compagniet, 252; när det upphör, 252.
- — Levantiska Compagniet: hvad som tillgjordes för befordrandet af Sveriges handel på Turkiet i äldre tider, a. d. 253; när compagniet får privilegier, 253; dess fond, 253; dess förlust, 253; det upphör, 253.
- — Ostindiska Compagniet: när det fick privilegium, a. d. 253; factori anläggdes i Ostindien, 254; det plundras och förstöres, 254.
- — Skepps-Compagniet: när det privilegierades, och med huru stort capital, a. d. 252.
- — Tjårhandels-Compagniet: när det privilegierades, och i hvilket ändamål, a. d. 252; dess capital, och antal delegare, 252.
- — Westindiska Compagniet: när det privilegierades, a. d. 254; ett nytt inrättas, då Barthelemy tillfaller Sverige, 255; har nu upphört, t. d. 358; actieteckning är dock redan bbrjad till inrättande af ett nytt, 358.
- Handelsfartyg: huru många funnos, som tillhörde Stockholms handlande i äldre tider, huru stor frakt de inbringade, och huru stort antal båtsmän de sysselsatte, a. d. 246; huru många och till huru stort låstantal sedermera funnos på olika tider, 246, 247, 260; huru många mans besätt-

- ning för dem erfordrades, 247; huru många och till huru stort antal de funnos i sednaste tider, t. d. 356; huru många coopvaerdie-skeppare, 356; antal kommande och afgående fartyg, 356.
- Handelsmän i Stockholm:** deras antal i Gustaf I:s tid, a. d. 238; sedermera, 247, 248; för det närvarande, t. d. 356, 357.
- Handtwerkier:** några handtwerkare i äldre tider nämnas, a. d. 276; handtwerkiererna upphjelpas af Gustaf I, 276; deras tillstånd i 16:de århundradet, 277; i det 17:de, 277, 278; handtwerkares antal, 1730, 1797 och 1827, a. d. 278, 280, t. d. 373, 374; måstares, verkstäders, gesällers och lärgossars antal för några år, a. d. 280; handtwerks-ämbetena hafwa alltid klagat och klaga ännu öfver förfall och intrång i sina skråordningar, a. d. 281, 282, t. d. 287, 288, 362.
- Handtwerkscholar, Catharina:** när och af hvem den stif- tades, t. d. 346; scholans local, lärarens lön och lärjun- garnes antal, 346.
- — **Jakobs och Johannis:** af hwilken fond den under- hålles, och lärjungarnes antal, t. d. 339.
- — **Ladugårdslands:** när den stiftades, scholans local och lärarens lön, t. d. 341.
- — **Maria:** scholans local, lärarens lön, och lärjungar- nes antal, t. d. 344.
- — **Storkyrkoförsamlingens:** när och för hwilka medel den grundlades, t. d. 336; summan af gjorda donationer, 336; lärjungarnes antal och lärarens lön, 336; scholans local och ändamål, 336.
- Sedwig Eleonora Församling,** se Ladugårdslands Församling.
- Sedwigsberg:** dess belägenhet och fordna namn, t. d. 113; under hwilken egendom den förut lydde, 113, f. d. 197; när den stiftades derifrån, närvarande egare och köpesum- ma, t. d. 113.
- Helgeandsholmen:** dess fordna namn, f. d. 6, 11, 176; hwaraf den fick sitt närvarande, 11, 178; war ibland de först bebyggda ställen, 11, 176 (se vidare här om Stock- holmen); stadens norra portar derstädes, 177; capell för- dom derstädes, 177; fordna hus derstädes, 177—179; war fordom underlaggd Helgeandshuset, men återkallades se- dan till kronan, 180; Helgeandsholmsbeslutet derstädes fattadt, 181; antal hus derstädes, a. d. 57.
- Helgeandshus:** deras ändamål och uppkomst i allmänhet,

- f. d. 178; när ett sådant inrättas på Helgeandsbolmen, 11, 177; donationer dertill, 178; flyttas till Middarbolmen i det upplösta Gråmunkstrostret, 157, 178; derifrån till Danwiken, 157.
- Helgeandsledaren:** en gård under fordna Kungsladugården, f. d. 339.
- Hellsobrunnar; Djurgårds:** des belägenhet och beskaffenhet, a. d. 91, t. d. 175; dispositioner till understöd för fattiga sjuka, som begagna den, f. d. 346, t. d. 175; en särskild lazarettbyggnad är här anlaggd, och huru många der kunna intagas, 175.
- — **Norrmalms:** när och af hvem den upptäcktes, a. d. 90; des egenskap, belägenhet, och huru den begagnas, 90.
- — **Sabbathsbergs:** des belägenhet, hvaraf den har sitt namn, och när den blef först upptagen, a. d. 91; wattenets beskaffenhet, 91; derstädes har ett lazarett blifwit inrättadt, t. d. 176; genom hvilka medel det uppkom och fortfar, samt huru många sjuka der wårdas, 176.
- Helvetes Portar, Sju:** ett hus så kalladt, f. d. 37.
- Herbarier:** Wetenskaps-Akademiens, t. d. 246, 247; Bergiska anstalts inrättningens, 251.
- Hof-församlingen:** des Gratial-Casa, se detta ord.
- Hofjagthwarfwet:** se Hwarf.
- Hofrätt, Swea:** hwarest den har sina rum, t. d. 107.
- Holländska Reformerta Församlingen:** af hvilken nation des pastor är, och huru den håller sin gudstjenst, t. d. 145; des fordna folcknummer, f. d. 47;
- Holmar:** smärre i Norrström, f. d. 182—184. Se wid de särskilda Holmarnes Namn.
- Holmkyrkan,** se Skeppsholmsförsamlingens (fordna) Kyrka.
- Holmqvarnen:** fordom på Blasiholmen, f. d. 216.
- Hornsberg:** befrifwes, f. d. 196; närwarande egare, t. d. 112.
- Horns Tegelbruk,** se Tegelbruk.
- Hornsund:** bro deröfwer, a. d. 29.
- Hospitaller:** hvilka och huru många, före reformationen, funnos i Stockholm, t. d. 177, 178; deras öde efter reformationen, 178. Jemnf. Helgeandshus, Sjalagården.
- — **Danwicks Hospital:** hwarest fordom beläget och des då warande beskaffenhet, a. d. 92; des nuwarande belägenhet, 93; hemman, som af ålder lydde derunder, 93; sedermera dit donerade hemman, 93, 94; förmaner i åttre tider för hospitalets landtbönder, 95; huru många hemmantal lyda derunder, och huru stor inkomsten af dem är,

- 95, t. d. 185; hospitalets bfriga inkomster, a. d. 96, t. d. 185; donationer, a. d. 96, 97; hospitalshjonens indelning och antal, 97, t. d. 185; hospitalets capital, under sednare år, a. d. 97, t. d. 185, 186; dess förvaltning, a. d. 98, t. d. 186; dess kyrka och reparationer på husen, a. d. 99, 100; ett sjukhus för koppssmittade personer har här varit inrättadt, t. d. 186.
- — Drottningens så F. Hospital: när och genom hvilka medel det stiftades, t. d. 220; när det fick reglemente, 220; donationer, fond, inkomster, utgifter, antal pensionärer och pensionernas storlek, 220.
- — St. Jörans fordna Hospital: hwarest beläget, f. d. 228, 280; dess beskaffenhet, t. d. 178.
- — Konungens s. F. Hospital: när och af hvad anledning det inrättades, a. d. 100; huru primitiva fonden samtlades, 100, 101; inrättningens ändamål och styrelse, 101; pensionärernas fördelning och pensionernas storlek, 101, t. d. 217; pensionärernas antal, a. d. 102, t. d. 218; sednare donationer, a. d. 102, t. d. 218; nuvarande inkomster, utgifter och fond, 218.
- — Prins Oscars s. F. Hospital: när det stiftades och dess förvaltning, t. d. 221; genom hvilka medel det grundades, 221; dess fond, inkomster, utgifter, pensionärers antal och pensionernas storlek, 221.
- — de Spetälstas fordna Hospital: owist, när det stiftades, t. d. 178; beläget på Norrmalm, f. d. 232.
- — Timmermans Oudehs Hospital: när det inrättades, a. d. 102; dess local, 102, f. d. 313; hospitalshjonens antal, a. d. 102, t. d. 186; deras willkor, a. d. 103, t. d. 187; hospitalets förvaltning, a. d. 103; dess ekonomi, t. d. 187.
- Sumlegården: när den anlades, f. d. 333; bortarrenderas, 334; är promenadepåls, 334.
- Summersberg: hwarest beläget, f. d. 199.
- Sus: gamla och nya numereringsfättet af dem, t. d. 150; deras antal i Stockholm sammanlagdt, och särskildt för hwarje dess del, a. d. 57, 58, t. d. 150, 151; huru många äro utskattade till bewillnings erläggande, 151; huru många tillhöra kronan, fromma stiftelser m. m., 151; gamla, som nu ej finnas, f. d. 22—27, 40, 128, 179. (Se wid. här om Capell, Gillestugor, Selgeandshus, Hospital, Kloster.) Afteckningar af några bland de utmärkta husen, t. d. 85, 86. (Se m. Byggnader, Stens husbyggnad, Tråhus.)

- — flyttbara: hwarest och af hwilken sådana uppskras, t. d. 122.
- — publika och enskilda Inrättningar: se de särskilda Ambetsverken och Inrättningarne.
- — tillhöriga enskilda, nu lefwande, Personer: Ahronsgren, A., Handlande, t. d. 124; Ankarona, F. W., Apotekmästare, 123; Arfwidson, Directeur, 138, 382; Argillander, H., Hofrätts-Råd, 122; Aspelin, Th., Grosshandlare, 147. Wendisch, M., Brukspatron, t. d. 123; Bergdahl, enkefru, 146; Bernegau, G., Kamererare, 124; Berger, L. W., Kryddkramhandlare, 104; Bergström, J. M., enkefru, 104; Bessow, N. H., Grosshandlare, 143; Björkmans arfwingar, 123; Bohnstedt, C. F., Brukspatron, 104; Bonde, G. L., Grefwe, 117; Bonde, J. U., Grefwe, 117; Bonde, C. E., Friherre, 117; Brandel, General-Consul, f. d. 312; Brandel, Expeditions-Secreterare, 312; Brandelius, Bryggare, t. d. 121; Bucht, M. E., enkefru, 124; Burgman, J., Grosshandlare, 139. Carling, Enkefru, t. d. 104; Casparson, P. D., Grosshandlare, 143; Celsing, J. G., Enkefru, 123; Collin, C. F., Enkefru, 88. Demanders arfwingar, t. d. 124. Edholm E. af, Lifmedicus, t. d. 138; Ehrenheim v., Öfverste-Lieutenant, f. d. 312. Fagerberg, J., Sadelmakare, t. d. 120, 146; Fagerlund, J., Grosshandlare, a. d. 47; Falkenberg, M. A., Grefwe, t. d. 118; Fersen L. v., Grefwinna, 114; Filén, P. C., Commerce-Råd, 121; Fock, P. A., Friherre, 115; Fredenheim, Enkefru, f. d. 174; Fredensjerna, J. U., Fröken, t. d. 123; Fris, M. E., Enkefru, 124, 138; Fris, Handelshuset, 149. Geer E. de, Grefwe, t. d. 124; Gejer, S. E., Lagman, 107; Gistrén, J. H., Professor, 146; Grubb, B., Brukspatron, 112; Gyllenberg, Grefwe, a. d. 46; Gyllenhaal, L. H., Afessor, t. d. 124; Gbbedes arfwingar, 146. Hazelius, J., Lärfitskramhandlare, t. d. 117; Hedeborg, C. A. v., Öfverste, 112; Helin, Fabriqueur, 110; Holmlund, Kryddkramhandlare, 147; Horn, A. S., Grefwinna, 114. Keiser, G. L., Grosshandlare, t. d. 122; Kemner, Grosshandlare, 149; Kindelius, S. E., Enkefru, 87; Kraft, P., Professor, 115. Lefebure, Enkefru, t. d. 119; Lewin, C. A., President, 107; Lijon, H., Enkefru, 119; Linnell, C. E., Contrôleur, 111, 139; Loric, F. J., Expeditions-Secreterare

re, 121; Lundberg, A. M., Enkefru, 122; Lundin, Garfware, 110, 111; Edwen, U., Friherrinna, 119; Lövrens mark, Källarmästare, 148.

Magdalo, Apothekare, f. d. 112; Medberg, Skramhandlare, a. d. 51; Modin, Fabriqueur, t. d. 110; Möller, C. J., Großhandlare, 112.

Nordström, J. H., Boktryckeri-Directeur, t. d. 120; Nyman, Hof-fourir, f. d. 127.

Owen, S., Druckpatron, t. d. 110, 111.

Pauli, Lieutenant, t. d. 119; Petersén, H. af, Lieutenant, 89; Pettersson, J. H., Justitiär-Råd, 146; Philipsen, C. W., Enkefru, 143; Pihl, Bagare, 386; Pousette, C. M., Tobaksfabriqueur, 146.

Reuterschild, H. F., Friherre, t. d. 120; Reuterschild, A., Friherre, 120; Reuterschild, Ryttmästare, f. d. 112; Ron, J. de, t. d. 147; Rosenblad, J., Handelsman, 146; Rydberg, J., Tobaksplanter, 124; Rydors, A. D., Lagman, 112; Rålamb, C. G., Major, 114.

Salomon, C. J., Krigsråd, t. d. 124; Schinkel, J. F. v., Kammarherre, 88; Schlegel, C. W., Källarmästare, 142; Schulzenheim C. L. v., Friherre, f. d. 197; t. d. 114; Schönmeyer, N., Fabriqueur, 88; Selling, H., Revisor, 89; Sjöbeck, Fabriqueur, a. d. 47; Sjöstedt, A. G., t. d. 133; Sjöstedt, C. W., 133; Sprengtporten, J. W., Friherre, 119; Sprinchorn, Apothekare, 123; Stark, U., Enkefru, 88; Stedingk, E., Fältmarskalk, 123; Stenboff, af, Lagman, 114; Sterky, G., GeneralConsul, 143; Strand, D., Arrendator, 149; Sunnerdahl, M. E., Enkefru, 119; Söderberg, Großhandlare, 138.

Taube, G. D., Grefve, t. d. 107; Tavast, J. H., Grefve, f. d. 312; Thalén, Snrmafare, t. d. 147; Tidmarks arfwingar, f. d. 312; Tig, Hfver-PoliceGewaldiger, t. d. 148; Torzell, Inspector, 140.

Uggla, G. af, Grefve, t. d. 118; Utterbeck, G. A., Factor, 115, 149.

Wallis, A. B., Großhandlare, t. d. 148; Wennerqvist, J. G., Großhandlare, 121; Wertmüller, C., Afseför, 123; Westin, StadsMajor, 110; Westin, Jakob, StadsCapten, f. d. 197; t. d. 110, 111, 113, 115; Westin, Johan Jakobsön, 110; Westin, Johan Johansön, 110; Westman, J., Ryttmästare, 121; Westman, H., Klädesfabriqueur, 146; Westman, E., Enkefru, 120; Wiedgren, E. L., Commerce-Rådinna, 104; Wijnbladh, Lfwerste, f. d. 312; Wilcke, G. D., Druckpatron, t. d. 147;

Billman, W. H., Kamrerare, 118; Bretman, L., Großhandlare, 88.

Zachrisson, General-Consul, t. d. 115.

Zhblins arfwingar, t. d. 112; Zman, L., Kramhandlare, t. d. 146.

Zsiberg, C., Großhandlare, t. d. 103.

Zusfattigcasan: des uppkomst, a. d. 136; des infomstier, 137, 138; under hwars förvaltning den stod, 136, t. d. 179; des ändamål, 179; då fattighus inrättas, få de flera af denna casas infomstier, a. d. 136, t. d. 180; des återstående infomstier tilläggas slutligen Stockholms Allmänna Bårnhus, och casan upplöses, 180.

ZusgerådsKammare: hwarest inrymd, t. d. 382; dit flyttas des åtskilliga märkvärdigheter från Arsenalen, 382.

Zwarf, Blasiholmszwarfswet, det fordna: när och af hwem det anlades, a. d. 268; nedlägges, 268.

— — Båthzwarf: när och hwar anlagdt, samt huru utarrenderadt, a. d. 54; nu mer utarrenderadt till Eddra Corrections-Inrättningen, t. d. 149.

— — Djurgårds- eller Losachshzwarfswet: hwarest på Djurgården beläget, a. d. 268; när det anlades, 268; hwem det nu tillhör, t. d. 359; arbetarnes antal, 359.

— — Galerehzwarf: på Djurgården, a. d. 266, t. d. 137.

— — Gofjagthzwarf: på Kungsholmen, t. d. 114, 359.

— — Skeppshzwarfswet, på Eddermalm: när det först anlades och förmaner derwid, 267; anläggdes och fortsattes på stadens bekostnad, 267; utarrenderas sedermera åt enskilda personer, 267; sista arrendet och villkoren derwid, 267, t. d. 359.

— — Terra Nova fordna Zwarf: när, af hwem och hwarest det anläggdes, a. d. 267, 268; några märkligare fartyg, som der byggts, 268; nedlägges, 268.

Zwita Zåsten: ett swårt fångelserum under gamla rådhuset, a. d. 231; försibres, då torturen afläffas, 232.

Zåfwar: när insamlingen med sådana först tog sin början i Stockholm, f. d. 55.

Zålsobrunnar, se Zelsobrunnar.

Zåstar: huru många underhållas i Stockholm, särskildt af åkare, hyrkuskar m. m., t. d. 152.

Zåstholmen: des belågenhet och fordua namn, a. d. 50.

Zättebröder, i K. Albrechts tid: begå mord på många Stockholms Swenska borgare, f. d. 206—210; huru de åläggas att försona detta mord, a. d. 26, 27.

Lundequist, III, Bih.

Sögwäkten i Stockholm: hwarest, t. d. 212; der placerade canoner och orsaken dertill, 213.
Sö-införsel, se Import.

J.

- Jagter, Kongliga: hwarest stationerade, f. d. 222.
Jakobsberg: egendomens historia, a. d. 52; närvarande esgare, t. d. 149.
Jakobs och Johannis församling: Jakobs omfattade, före reformationen, hela Norrmalin, f. d. 274; kommer, efter reformationen, och då des kyrka raserats, under Clara, 274; afstijles åter derifrån, med allt, som ligger öster om Brunkeberg, 261, 274; från denna nya församling afstjndras Ladugårdslälandet, 275; församlingens nuvarande gränser, 275; pastor, 275, 276, t. d. 128; huru många comministrar församlingen har, och anslag af statsmedlen, 128; antal quarter och hus, a. d. 57; des folknnummer, 61; förhållande mellan födda och döda, t. d. 30.
Jern-Contoret: när det inrättades, t. d. 358; des ändamål, 358; står under Bruks-Societetens styrelse, 358.
Jern-export, se Export.
Jerngjuterier: hwilken förr erhöi rättighet att gjuta efter Engelska sättet, t. d. 364; hwarest han anlade jerngjuteri, 364; hwilka hans estersöjare varit, 364; huru många byggnader för ändamålet äro uppförda, och arbetarnes antal, 364; när Herr Owen anlade sitt gjuteri, och hwarest, 364; huru många ångmaskiner och maskiner till ångfartyg der blifwit förfärdigade, 364; de förnämsta ångfartygen uppräknas, 364; byggnaders, verkstäders och arbetares antal, 364.
Jerngrafwen, se Stadsgrafwen.
Jerntillverkning: huru stor den, 1720—1737, war i hela riket, a. d. 244.
Import, från utrikes orter till Stockholm: i Gustaf I:s tid, a. d. 238; af spannmål och victualiewaror göres föga behof i slutet af 1700-talet, 249; något spannmål har äfwen på sednare åren måst införskrifwas, t. d. 357; storesken af denna quantitet, 357; import af öfverflödsarticular, 357; af salt, a. d. 250, t. d. 357; wärdet af årliga importen under sednare åren, 355; wed- och kol-import från Finland, a. d. 251, t. d. 354; anstalter widtagas, för att hämma denna import, 354; import af blyhwitt, bomulls-garn m. m. behöfswes mindre än förr, och skålen dertill,

a. d. 250; denna imports storlek, t. d. 357; af söl-läder har nästan alldeles utrybbt, 363; — från inrikes orter: import af brännvin, 357; af ved och kol, a. d. 251, t. d. 348; hö och haln, a. d. 251, t. d. 358, af årliga waror, a. d. 251.

Inflyttningar, till Stockholm: huruvida de bidraga till folk-mängdens förökande, t. d. 2, 3; huru de verka på beräk-nande af mortaliteten, 23—25; mortalitet och nativitet bland inflyttande, 76.

Jugemarshof: egendomens historia, f. d. 248; närvarande egare, t. d. 124.

Inkomster, Stadens enskilda: huru de af ålder varit beskaf-sade, f. d. 172, a. d. 172; huru för det närvarande, t. d. 154; hvem dem förvaltar, 157, 237, 238.

Inlopp till Stockholm: några uppräknas, f. d. 138, t. d. 105, 106.

Inquartering: besörjes fordom af Politi-Collegium, a. d. 175; besörjes nu af en särskild commission, t. d. 237, 239; dess hus, f. d. 312; den war fordom ett onus för borgerskaret, a. d. 214, 215; sedan lemnas dem walet mellan inquartering in natura eller ersättning med penningar, 214; nu utgår en bestämd afgift af dem för detta ändas-mål, a. d. 216, t. d. 351; dess storlek, 351; hwarest gar-nisonsregementerna äro inquarterade, 351.

Institutet för Blinda och Döfstumma: när och af hvem det instiftades, t. d. 231; huru stort anslag det sedermera fick uppbära af Regeringen, a. d. 140, t. d. 231; instru-ction för det samma och styresmannens åligganden, a. d. 141; elevernas antal, t. d. 231, 232; hwaruti de under-wisas, 232; institutets förra local, 122; nuvarande, 232.

— **Carolinska Medico-Chirurgiska**: när det stiftades, och anledningen dertill, t. d. 292; äfwen förut höllas me-dicinska föreläsningar, 292; när det fick reglemente, 292; lärarepersonal och undervisningsämnen, 292; stipendier för eleverna, 293; hvilka examina der hållas, 293; dess bibliotek, 293; dess instrumentsamlingar, 293, 294; dess anatomiska samlingar, 294; dess botaniska trädgård, 294; dess local, 294; dess inkomster, 294.

— **Gymnastiska Central-Institutet**: när det inrättas-des, och dess hufvudsfbremål, t. d. 289; undervisning lemnas äfwen i matematik och anatomi, 290; huru många åtnjuta fri undervisning, 290; huru många in alles fre-quentera institutet, 290; dess local, 290; statsanslagets storlek, 290.

- — **Profesor Åkermans Orthopediska:** hwarest anlagdt, t. d. 176, 177; huru omkostnaderna dertill bestredos, 177; när det öppnades och dess ändamål, 177.
- — **Technologiska:** när förslag dertill uppgafs, och huru det motiverades, t. d. 287; dess reglemente och organisation, 288; dess local, 288; hvilka ämnen undervisningen omfattar, och huru den bestrides, 288, 289; elevernas antal och stipendier, 289; institutets bibliothek, fond och utgifter, 289.
- Instrumentmakare, Mathematiska och Optiska:** Stå under Vetenskaps-Akademiens tillsyn och hafwa stundom njutit understöd, t. d. 253.
- Invaliderättningen på Ulriksdal:** när den dit förlades, dess inkomster, utgifter, fond, reglemente och invalidernas antal, t. d. 187.
- Johannisberg:** egendomens äldre tillstånd, a. d. 52; innefattar nu flera egendomar, t. d. 149.
- Johannis, St., Capell, se Capell.**
- Johannis fordna schola:** war af ålder gemensam med Clara, a. d. 199; när församlingen fick enskild schola; affstannar, men vinner åter stadga, 200; dess gamla organisation bibehålles wid nya reformen, t. d. 333; förenas med församlingens fattigschola (hvilken såles under sin rubrik), 333.
- Johanniterklostret, se Kloster.**
- Jordbruk:** huru det drifwes i Stockholm, t. d. 152; huru många tunnland den staden tillhöriga öppna jord innefattar, 151.
- Jordebok:** Stadens äldsta, när den upprättades, och hwar den förvaras, f. d. 20.
- Jordskalk:** har en gång märkts i Stockholm, t. d. 84.
- Judiska församlingen:** när den fick religionsfrihet, f. d. 64; styres af Szwed-Rabbinen, och med hvilka rättigheter, 64, 65; dess folcknummer, 65; begravningsplats, 199.
- Jurisdiction:** skilnad mellan Stadens och Södermalms, a. d. 10; mellan stadens och landets på Djurgården, f. d. 343; Stockholms jurisdiction, i anseende till sjöfarten i Skärgården, a. d. 248.
- Justitiæ-Collegium, Stadens:** dess gdomål, a. d. 174.
- Justitiæ-Revisionen, nedre:** hwarest den har sina rum, f. d. 124.
- Jörans, St.,** beläte till häst i Storkyrkan, f. d. 52; hans altare derstädes, 48. Se wid. Capell, Hospital.

R.

- Kammar-Collegium:** hwarest det har en del af sitt archiv, f. d. 90; hwarest sina rum, t. d. 107.
- Kammar-Rätten:** hwarest den har sina rum, f. d. 172.
- Katechetscholor:** af hwilket samsund de slistats, a. d. 206, t. d. 337; hwilken är den äldsta, a. d. 206; sådana scholor finnas nu i alla hufwudstadens församlingar, t. d. 337; ändamålet med dessa scholor, 307; tiden för undervisningen, och huru examina anställas, 307; directionen öfwer dessa scholor, 307; lärarnes förmåner, 307, 337; wexels undervisningsmethod, inbörd i Catharina Katechetschola, 346, 347.
- Katholska Församlingen:** utöfwade i början sin gudstjänst i ministrarnes hus, f. d. 40; fick religionsfrihet, 40; dess pastor, 40, t. d. 144; folcknummer, 41, t. d. 144.
- Katrumperfsjön:** namn på en nu igenfylld rånnil, f. d. 241.
- Kedjesår:** äldsta namnet på Riddarholmen, f. d. 9, 11, 150.
- Kjernan:** det först anlaggda torn till flottets befästande, f. d. 10, 76, 78.
- Kimröksbruk:** det första i Sverige anläggdes på Djurgården, f. d. 344, a. d. 272.
- Klimat, Stockholms:** dess beskaffenhet, t. d. 1, 2. Se wid Temperatur.
- Kloster, forna:** inrättningens införande i Sverige och urartande, f. d. 152, 153; huru många funnos i Stockholm, 153; huru många Franciscaner-Orden hade i Sverige, 153; hwilka klostrens styresmän woro, 155; upplöses, 157.
- **Clara Nunnekloster:** hwarest beläget, f. d. 11, 233; när och af hwem det slistades, 233; dit donerade egendommar, 233—235; innehade nästan hela Norrmalm, 226; dess gårde, 11, 235; abbedissor, 235; upplöses, 234; hwart nunnorna förflyttades, 235.
- **Dominicaner- eller SwartbrödraKlostret:** hwar beläget, f. d. 22; omtalas, 153.
- **Franciscaner- eller GråmunkKlostret:** nyttias till allmänt samlingsställe, f. d. 22; när grundlagdt, 153; donationer dertill, 154; upplöses och förwandlas till helgeandshus, hwilket och sedan upphör, 157; klosterkyrkan: högtidliga acter derstädes, 155, 156; huru den förändras och ombygges, se Riddarholmskyrkan.
- **JohanniterKlostret:** omtalas, f. d. 279.
- Blåder:** framlidna Swenska Konungars, förwaras i Kongl.

- Klädsammaren på flottet, f. d. 295; förteckning på några af dem, 287, 290, 291, 293.
- Klädesfabriker: några, som först fingo privilegier på anläggandet af sådana fabriker, a. d. 270; under Carl XI voro de så i flor, att utskrymning kunde verkställas, 272; detta inträffar ej i närvarande tid, t. d. 373; jemnförelse mellan klädesfabrikerna i Stockholm och i hela riket, 372; om deras antal, tillverkningsvärde m. m., se Fabriker.
- Klämtning: om för- och eftermiddagar, när den först tog sin början, f. d. 55.
- Kofhus: wid Skerpsbron, deras anläggning, f. d. 35.
- Konradsberg: des belägenhet, egare och bebyggande, f. d. 197, t. d. 113.
- Konungsfund: hwilket fund så blifwit kalladt, och anledningen till detta namn, f. d. 8.
- Koppar-Contor, se Koppar-Compagnie, under Handels-Compagnier.
- Koppymning: des uppkomst och utbredande, a. d. 82, 83; fond samlas till en allmän koppymnings-inrättning, 82; särskildt hus dertill införes, 83, 84; detta hus disponeras nu till annat ändamål, och inrättningen har upphört, t. d. 167.
- St. Kors Capell, se Capell.
- Kraftiska Scholan, se Fattigscholor.
- Krigs-Collegium: hwarest det har sina rum, f. d. 159.
- Krigs-Expeditionen af Konungens Cancelli: hwarest den har sina rum, t. d. 107.
- Krigs-Höfrätten, hwarest den har sina rum, f. d. 173, t. d. 383.
- Krogar: huru stort deras antal i Stockholm war, 1636, a. d. 284; war ofantligt stort under den regala brännvinsbrännings-tiden, 284.
- Kronobageri på Ladugårdslandet: des läge och inrättning, f. d. 327.
- Kronobrännerier: när de blefwo utdömda, a. d. 249; då förordnades, att de antingen skulle försälas eller användas till allmänt nyttiga ändamål, t. d. 301.
- — Catharina: skall disponeras till ett ständigt sjukhus för farsoter, t. d. 161.
- — Ladugårdslands: öfverlättes till Veterinaire-inrättningen, t. d. 296.
- — Maria: öfverlättes till sällskapet för werelundervisningens befordrande, att der inrätta en skola, t. d. 301.
- Kronohäftet, se Smedjegården.

Kruthus: när de först blefwo på Djurgården anlaggda och huru de bewakades, f. d. 329; huru många ännu awar=

stå, t. d. 135.

Kungsbacken: hwaraf den fått sitt namn, f. d. 139.

Kungsholmen: des flera äldre namn och deras härledning, f. d. 185, 189; twiſt om hwad som med namnet Liden=

ne egentligen menas, 186—188; när och af hwad anled=

ning holmen fick sitt nya namn, 185; bestod i början af

flera holmar, 185; när och i hwad ordning den började

bebbyggas, 189, 190; hörde af ålder under Solna, 190;

manufacturister nedsätta sig i synnerhet der, 194; des

stränder blifwa alltmer upplandade, 199; antal quarter,

hus och gator, a. d. 57; folkmängd, 61.

Kungsholms församling: när och på hwad grund den

blef en egen församling, f. d. 190; under hwilka försam=

lingar Kungsholmen förut hört, 190; des pastor, 192,

193, t. d. 109.

Kungshuset: det fordom så kallade på Riddarholmen, f.

d. 172.

Kungsladugårdar, se Ladugårdar.

Kungstallet: i forna tider på Blasieholmen, f. d. 213; ett

åldre å Helgeandsholmen, 179; när det nya byggdes, af=

brann och åter uppbyggdes, 179; tillbötes och reparerades,

179, 180; huru många hästar det rymmer, 180; åt hvil=

ka slags hästar den norra flygeln är uteslutande egnad, t.

d. 283; det eclaireras inwändigt med gas, 383.

Kungsträdgården, den forna: des anläggning, förskönan=

de och upphörande, f. d. 257, 258.

Kyrkoholmen: des äldre namn, f. d. 205, 218; hwar be=

lägen och huru beskaffad, 218.

Kyrkor, Adolph Fredriks: des förre namn, f. d. 267;

när det forna träcapellet anlades, och des utseende, 267,

268; när ny kyrkobyggnad företogs, och huru den fort=

for, 268, 269; des inre och yttre utseende, 269, 270; mo=

numenter, 268, 271, t. d. 126; kyrkogård, f. d. 268, t.

d. 126, 388.

— — **Artilleriets:** den forna af trä, när den byggdes, och

hwarest belägen, f. d. 317; nedriswes, 326, t. d. 134; pro=

ject uppbres att anlägga en ny, f. d. 326; öfwerigwes,

t. d. 134, 135.

— — **St. Barnhusets,** se Barnhus.

— — **Catharina:** uppbyggdes, der Sture-capellet slätt, och

när detta stedde, a. d. 35; af hwem den fick sitt namn,

35; afbrinner och återuppbyggdes, 36; reparation, t. d.

- 144; belågenhet och nuvarande utseende, a. d. 36, t. d. 144; inredning, a. d. 36, t. d. 144; kyrkogård, a. d. 37, t. d. 144.
- — **Clara:** anlägges på ruinerna af det gamla klostret, f. d. 262; desß uppbyggande, 261, 262; skadas af eldsvådor, 262, 265; tillbygges åter, 265; förändringar i inredningen, 263; orgelwerk, 265; altare, 266, t. d. 126; monumenter, f. d. 267, t. d. 126; kyrkogården, 263, t. d. 125; minnesvärdar derstädes, t. d. 387, 388.
- — **Correctionsinrättningens på Torrmalm:** i hwilken flygel af huset belågen, t. d. 215; desß inredning, 215.
- — **Correctionsinrättningens på Södermalm:** nämnes, a. d. 149; är en bland de wadrasse wid dylika inrättningar, t. d. 213; altar-decoration, predikstol och orgelwerk, 213.
- — **Danwiks:** war förut af trä, a. d. 99; när den nybyggdes af sten, 99; af hwem pastor tillsattes, och hwilken landsförsamling hörer hit, 99.
- — **Djurgårds:** dertill disponerades förut en sal i Lo-fachshvarswet, f. d. 347; på hwars bekostnad ny träbyggnad dertill blifwit uppförd, och hwartill denna byggnad tillika begagnas, t. d. 341.
- — **Enkhus:** nämnes, a. d. 128.
- — **Franska Reformerta Församlingens:** inköp af tomt dertill, kyrkans uppbyggande och inwigning, f. d. 63; hwar belågen, 129.
- — **Siniska:** när den inwigdes, f. d. 61; huru gudstjenster hålles, 62, t. d. 94; kyrkoprydnader, f. d. 62; reparationer, t. d. 94.
- — **Gubbbhus:** nämnes, t. d. 140.
- — **Gåldstuga:** nämnes, a. d. 44.
- — **Herrnhutiska:** hwarest belågen, t. d. 129.
- — **Holländska Reformerta Församlingens:** hwarest belågen, och med hwad willkor församlingen eger densamma, f. d. 46.
- — **Jakobs:** den fordna kyrkans ålder, f. d. 271; den nedrifwes, 272; när den nya uppbyggdes, och huru byggnaden fortgick, 273; åfslag derstädes, 273; desß utseende och storlek, t. d. 127; reparationer, 127, 388; inredning, f. d. 273, t. d. 127; den nya altartafeln, 388, 389; här uppsatta adliga wapen, f. d. 273, t. d. 127; kyrkogård och grafwar, f. d. 224, t. d. 127, 128.
- — **Johannis:** desß uppbyggande, f. d. 277, 278; för-

slag göres till en ny kyrka af sten; men verkställighet uteblifwer, 278; desß utseende och storlek, t. d. 229; inredning, f. d. 277, 278; kyrkogård, 276, 278; begravningsplatser, 279, t. d. 129.

- — **Judiska:** på hwad villkor huset dertill upplåts, f. d. 65; inköpes af församlingen, t. d. 95; när gudstjensten der byrpnades, f. d. 65; kyrkans inredning, 65.
- — **Katholska:** hwarest den förut varit och nu är, a. d. 40, 41; högtidliga själamestor derstädes, 41, t. d. 145.
- — **Kungsholms:** anslag och sammanskott till desß uppbyggande, f. d. 191; när den inwigdes, 191; ny tornbyggnad, t. d. 109; storlek och utseende, f. d. 191, t. d. 384; inredning, 192, t. d. 108; kyrkogården, f. d. 193, t. d. 109.
- — **Ladugårdslands:** den första kyrkobyggnaden af trä, f. d. 314; den nya af sten, och omkostnader dertill, 315, 316; inredning, 317, t. d. 133; kyrkogård och monumenter, f. d. 317, t. d. 133, 134.
- — **Maria:** när den först anlades, a. d. 30; nedrifwes och uppbygges å nyo, 30, 31; afbrinner och återuppbygges, 32; inredning, 32, t. d. 143; kyrkogården, f. d. 32; grafwar och minneswårdar, 33, t. d. 143.
- — **Riddarholms:** war förut klosterkyrka, hwilken ombyggdes, f. d. 158; tornets höjd, m. m., 158; kyrkans inredning, 159; utseende, 160; fordna inscriptioner, 160; grafwar, 160—167, t. d. 106; Klosterläses kammare, f. d. 167; seraphimer-ridbare skola härstädes begrafwas, dubbas, och deras wapen i choret uppsättas; erofrade trophéer uppsättas här, 169, t. d. 106; kyrkogården utlägges och planeras, kyrkans inredning borttages, f. d. 169.
- — **Ryska:** har af ålder funnits i Stockholm, f. d. 38; hwarest inrättad, 38; reparerad, 39; villkor för gudstjenst derstädes, t. d. 144.
- — **Sabbathsbergs:** när den inwigdes, a. d. 133.
- — **Steppsholmsförsamlingens:** den fordna kyrkan nedbrinner, f. d. 218; hwarest desß kyrka är tills widare inrättad, t. d. 116; hwarest ny kyrkobyggnad uppföres, 117.
- — **Slotts kyrkan:** i hwilken del af slottet den är belägen; längd, bredd och inredning, f. d. 87; takets bestäfenhet, t. d. 380; särskildt rum för Kongl. Familjen, 88; hwilka acter här förrättas, 87.
- — **Storkyrkan:** desß äldsta namn, f. d. 21, 43; hwaraf hon fått namn af St. Nicolai, 44; när den först anlades, 43; desß äldsta utseende och storlek, 44, t. d. 90;

- när äffan nedslagit, f. d. 45; fordna helgonaltaren derstädes, 46—49; hvilka förändringar och reparationer byggna den undergått, 21, 56, t. d. 92; kyrkofrydnader, f. d. 51, 54; antiquiteter och minnesmärken, 51—54, t. d. 90, 379; märkliga ceremonier och händelser derstädes, f. d. 55, t. d. 92; kyrfogård och grafbyggnad, f. d. 55; monumenter, t. d. 90, 91; ingången till kyrfogården, f. d. 55, t. d. 380.
- — **Tyska:** var fordom St. Gertruds Capell, f. d. 56; hvilket ombyggdes, 56, 57; torn och klokspel, 57; inredning och kyrkofrydnader, 57, 58; kyrkans närvarande utseende och beskaffenhet, t. d. 92; monumenter, f. d. 58; kyrfogården och grafbyggnad, 58, t. d. 93.
- — **Wesleyanska Methodisternas:** hwarest den är belägen, af hvem öfverläten, och huru gudstjenst der hålles, t. d. 129.
- Källare, nederlags:** under Södermalmsstorg, a. d. 21.
- Källor:** den fordna så kallade Arels källa, a. d. 24; Cajsa Muktas, f. d. 223; Wårby källa, t. d. 39.
- Kännårsrätter:** huru många af ålder funnits och nu finnas i Stockholm, a. d. 171; huru många ämbetsmännen wid hwarje sådan rätt fërr woro, 171, och numer äro, t. d. 237; deras wapen, a. d. 182.
- Käpplingen:** fordna namnet på Blasieholmen, f. d. 203, 205.
- Köpmanshwalfwet:** hwarest det fordom varit, f. d. 27.
- Köpmån, se Handelsmån.**

L.

- Laboratorium Chemicum:** inrättas och ställes under Bergs-Collegii tillsyn, t. d. 260; des fordna och närvarande tillstånd, 260, 261; des local, 260; ett sådant var fordom inrättadt på den local, der sedermera Seraphimer-Lazarettet uppfördes, f. d. 195; inrättas i sednare tider wid Carolinska Institutet, t. d. 293.
- — **Syrwerkteri:** owist, när det anlades, f. d. 328; hwar beläget, 328; angripes af eldswådor, 328.
- — **Mechanicum, se Modellkammar.**
- Ladugårdar, fordna:** nyttjade för flottets behof, funnos twänne, f. d. 308; den gamla innehade den del af Djurgården och nuwarande Ladugårdslandet, som ej tillhörde Clara kloster, 308, 337, 338; den nya, uppkommen, sedan klostret upphört, får en del af des egor, 338, 339; skilnaden mellan de båge Ladugårdarnes egor kan ej noga utjättas, 308; hvilka ångar tillhört dem, 308, 339; dessa

- ängars affästning, 339, 340; hvilka bagar tillhört dem, 340; deras åkergåden och utsåde derpå, 342; de sednare igenläggas till mulbete, 342; en del begagnas ännu deristill, t. d. 136; ladugårdarnes fiskerier, och de wifar, der det idkats, f. d. 308, 340, 341; de upphöra att begagnas för sitt förra ändamål, och egorna reduceras, 342, 343.
- Ladugårdsgårdet:** hwaraf det fått sitt namn, f. d. 338; hörde fordom under ladugården, 308; användes redan i början af 1700-talet till exercitielplats, t. d. 132; planeras för detta ändamål, f. d. 309, t. d. 132; byggnader uppföras på Drottningberget derstädes, 132; dess storlek och uppställningslineans längd, 132; charta utkommer deröfwer, 136.
- Ladugårdslandet:** hwaraf det fått sitt namn, f. d. 338; inleddes i äldsta tider af Clara kloster och gamla Ladugården, 308, 337; då Ladugårdarne upphöra, förlänas det staden till bebyggande, 307, 309; anledning dertill, 309; upplättes tomtwis åt enskilda personer, 343; huru det före denna förlänning war bebyggt, 310; bebyggandet gick sedermera långsamt, 310; antal quarter, hus och gator derstädes, a. d. 57.
- Ladugårdslands församling:** hörde fordom till Jakobs, men skiljes sedermera derifrån, f. d. 261, 274, 275; dess gränser, 314; blir en amiralitetsförsamling, tillh. flottan förlades till Carlskrona, 314, 315; dess pastor, 315, t. d. 133; huru stort klericiet är, 134; dess folkmågd, a. d. 61.
- Lands-Cancelliet:** hwarest det fordom hade sina rum, f. d. 238, t. d. 120; hwarest för det närwarande, 120; huru detta hus tillfallit kronan, 120.
- Lands-Contoret:** hwarest det har sina rum, t. d. 120.
- Landshöfdingen öfwer Stockholms Län:** hwarest han har sina boställsrum, t. d. 120.
- Landsorts Syråk:** hwarest belågen och huru inrättad, a. d. 248.
- Landtmåteri-Contor:** hwarest dess hus är belåget, f. d. 258.
- Land-tullar:** när de upphörde, t. d. 354, 355.
- Lastage-platser, se Hamnar.**
- Latitud: Stockholms Observatorii,** f. d. 2, 203, t. d. 84.
- Lazarettet, Seraphimer:** hvilka åtgärder föregingo dess stiftelse, a. d. 74; när tomt inköptes, och hus upbyggdes, 74; när de första sjukta intogs, 75; antal sjukfångar i början, hwilket år ifrån är fördras, 75, t. d. 162, 163; huru många af dem upplätas åt länets och landsorternas sjuk, 163; huru många för särskilda dispositio-

- ner, 163; ytterligare utwidgning besluten, 163; hvilka intagas gratis, och afgiften för de betalande, a. d. 75, t. d. 163; huru många ifrån dess stiftelse varit intagna, 163; dess styrelse, a. d. 74, 76; läkarehflor derstädes, 76, t. d. 163; der hölls fordom särskild gudstjenst, a. d. 76; dess utgifter och inkomster, 77, 78, t. d. 164; donationer berättill, a. d. 77, t. d. 164; inscription, a. d. 78; der uppsatta bröstbilder, 78, 79, t. d. 164. Om Lazarettarna wid Helsingbrunnarne, se dessa brunnar.
- Lejonbacken:** när de i koppar gjutna lejonen der uppsattes, f. d. 86; dess sista reparation, 86.
- S. Lekama Gille,** se Gille.
- Lidarnön:** ett bland Kungsholmens äldre namn, f. d. 185.
- Liderna:** påstås af några hafwa varit Kungsholmens namn, f. d. 185, 186, 188; dess härledning i sådant fall, 188; påstås af andra hafwa utmärkt en mycket widsträcktare trakt, 186, 187.
- Lif-Rustkammare:** hvilka märkvärdigheter derstädes finnas, f. d. 290—293.
- Lifbårare-Ämbetet:** när det inrättades, a. d. 162.
- Lifwagnar:** när kyrkorna singo uteslutande rättighet att hålla sådana, a. d. 162.
- Lillholmen,** i Årslawiken, nämnes, a. d. 57.
- Linnfabriker:** ett särskildt linnewärfveri-compagnie erhåller privilegier, a. d. 270; ett så kalladt spets-manufacturhus inrättas för tillverkningarnes stämplande, 271. Se wid Fabriker.
- Listonhill,** på Djurgården: egare och anläggningar, f. d. 345, t. d. 138.
- Literatur,** se Bokhandel, Böcker. Jemnf. Upplysning.
- Logården:** hvaraf den fått sitt namn, hwarest och huru anlaggd, f. d. 91.
- Longitud,** Stockholms, f. d. 2.
- Lorentsberg:** inköpt till boställe åt pastor i Adolph Fredriks församling, f. d. 271.
- Losachshvarfwet,** se Swarf.
- Lots-Contoret:** när det inrättades, a. d. 256; författningar, angående Lotsverket, 256; under hvars styrelse detta verk nu är stildt, 256; till huru stor summa lots- och båkmedlen, 1823, bestego sig, 256; ångfartyg erläggas endast halwa afgiften, 256, 257.
- Ludvigero,** på Djurgården: belägenhet, anläggningar och egare, t. d. 140.
- Luften,** i Stockholm, är uppblandad med osunda ångor, och

- orsakerna dertill, t. d. 6; hwad som borde tillgibras, för att hålla den ren, 9, 10.
- Lyttningsrättning**, se **Getulysning**.
- Länbibliothek**: hwilken anlade det första i hufvudstaden, t. d. 322; huru många nu finnas, 322; hwilka slags böcker de innehålla, 322.
- Långholmen**: dess belägenhet, a. d. 53; märkwärdiga handlinger derstädes, 54; när och af hwad anledning det indelas i mantal, t. d. 151; huru många mantal den, gemensamt med Stadshagen, innehåller, 152.
- Läkare**, för Stockholms stad: huru många, t. d. 161; instruction för dem, 161. Se wid. **Sattigläkare**.
- Lärdomscholor**, högre: läroämnen derstädes, t. d. 329.
- **Clara**: när och af hwem inrättningen deraf föreslogs, a. d. 196; war då gemensam för Adolph Fredriks församling, 196; lokalen för scholan föränderlig, 166, 167; när nuwarande scholhuset byggdes, 167; lärarnes fordna löneförmaner, 167; sednare, 167; närwarande, t. d. 329; scholan förändras till högre lärdomschola, a. d. 196; scholbarnens antal, 198, t. d. 329; klassernas antal, a. d. 198.
- **Maria**: när förslag wäcktes derom, a. d. 200; när den inwigdes, 200; huru många lärare i början antogs, 200; huru många sedermera, 201; huru många för det närwarande, t. d. 329; år förwandlad till högre lärdomschola, a. d. 200; af huru många klasser den består, t. d. 329; huru stor förra scholstaten war, a. d. 201; huru stor den närwarande, t. d. 329; lärjungarnes antal, a. d. 201, t. d. 329.
- Läsesällskaper**: finnas inga egentliga i Stockholm, t. d. 322; karakteren af dem, som finnas, 322.
- Lögeboda**: en egendom under Clara kloster, f. d. 337.

M.

Magistraten, i Stockholm: dess anseende i äldre tider, och de wigtigare handlingar, hwaruti den deltagit, a. d. 166—169; af huru många borgmästare och rådmän den af äldre består, 169, och nu består, t. d. 236; huru magistratspersonerna för blifwit tillsatta och nu tillsättas, a. d. 169—171; magistraten har rättighet att tillsätta stadens enskilda ämbetsmän, 172; beloppet af den för magistraten i äldre och sednare tider anslagna stat, 173, t. d. 236, 237; hwilka göromål i äldre tider ålegat magistraten, a. d. 174; huru de sedermera blefwo fördelade mellan stadens 4 col-

- legier, 174—178; och ytterligare mellan stadens till trenne reducerade collegier och särskilda commissioner, t. d. 237—239.
- Malmfogdar:** tillsättas såsom uppsyningsmän på Norrmalm, f. d. 229.
- Manhem:** hwarest på Djurgården beläget, och hwartill egendomen begagnas, t. d. 138.
- Manilla,** på Djurgården: af hwilken lägenheten först blifwit bebyggd, f. d. 345; fördelas i trenne delar, 345.
- — holme: des äldre namn, f. d. 345; af hwilken händelse märkwärdig, t. d. 138; förenad med fasta landet genom en bro, 138.
- — nedra: närwarande egare, t. d. 138.
- — öfra: närwarande egare, t. d. 138.
- Mantal:** hwilka jordgor äro indelade i sådana, t. d. 151; huru många mantal all stadens dyppna jord, efter samma beräkningsgrund, skulle innehålla, 152.
- Manufactur-Contoret:** när det inrättades, a. d. 273; huru stor winst det förskaffade riket, 273; det upphör, 273.
- Manufacturerer:** hwarifrån manufactur-inrättningar i Sverige egentligen kunna räknas sin början, a. d. 269; deras tillstånd under Carl XI. 272, 273; huru de förbättras af Åströmers, 273; manufactur-införelsen, år 1768, i Stockholm, 273; ett särskildt manufactur-contor inrättas, 273; redan före dess upphörande inrättas en manufacturdiscontofond, t. d. 361; förnyadt reglemente för densamma, 362. Se wid. Fabriker.
- Maria Magdalena Sörsamling:** innesattade i äldsta tider hela Eddermalm, a. d. 14; war då ej folkrik, 30; när Catharina derifrån afstildes, 14, 37; des pastorer, 32, 33; huru stort klereciat är, och statsbidrag till des underhåll, t. d. 144; des folkmängd, a. d. 61; antal quarter och hus, 57.
- Marieberg:** när det först anlades, t. d. 112; belägenhet och jordgor, f. d. 197, t. d. 112; fordna och närwarande egare och inrättningar, f. d. 197, t. d. 112, 113.
- Mariestår:** fordna namnet på Hedwigsberg, f. d. 197, t. d. 113.
- Marknader:** huru många hållas i Stockholm, t. d. 355; när frimarknad är, 355; hwarest jubelmarknaden hålles, och med hwilka villkor denna local får begagnas, 355.
- Maskeran,** på Castellholmen, f. d. 224.
- Mathematiska Instrumentmakare:** stå under Wetensfars-Akademiens tillsyn och hafwa stundom åtnjutit understöd, t. d. 253.

- Mathshof:** egendomens belägenhet, f. d. 345; fordna och närwarande egare, 345, t. d. 138; förändrar namn, 138.
- Mechaniska Scholan:** när den inrättades, t. d. 286; sättes i förening med Akademien för de Fria Konsterna, 286; med Landtbruks-Akademien, 286; lärarepersonal, undervisningsämnen och stipendier, 287; scholan upphör, då Technologiska Institutet inrättas, 287.
- Mechaniska Werkstäder:** Landtbruks-Akademien, t. d. 284, 285; Technologiska Institutets, 288.
- Medeltemperatur, Stockholms,** se Temperatur.
- Medicinalverket:** dess tillstånd i Stockholm, a. d. 69, t. d. 161; den ordinarie medicinalstaten, huru stor, a. d. 69, 70. Se wid. Sattig- och Provincial-läkare, Stadschirurg, Stadsphysicus, Sundhets-Collegium.
- Messa:** när den först hölls på Swenska språket i Stockholm, f. d. 55.
- Meteorologiska observationer,** se Temperatur.
- Methodister,** se Wesleyanska Methodistiska Församlingen.
- Militärcompagnie,** stadens, se Stadswakten.
- Militär-corps,** borgerskapets, se Borgerskapet.
- Mineral-Cabinett, Bergs-Collegii:** när det börjades, och hwarifrån dess egenliga tillwert kan räknas, t. d. 260; huru många betydligare inköp och donationer dertill gjorts, 260; huru många stuffer samlingen för det närwarande innehåller, 259.
- Mineralsamling, Vetenskaps-Akademien:** af hwen den är donerad, och hwarpå den i ynnighet är rik, t. d. 245.
- Minoriter,** se Kloster, Munkar.
- Modellkammare:** när den först inrättades i Stockholm, under namn af Laboratorium Mechanicum, t. d. 286; den upphör, men upplifwas åter, 286; dess förändrade localer, och några der förfärdigade machiner; den ställes under Akademien för de Fria Konsterna, 286; under Landtbruks-Akademien, 286; förenas med Technologiska Institutet, 287; Landtbruks-Akademien ordnar nu en egen modellkammare, 285.
- Monumenter,** se Grafwar.
- Mord:** huru många under sednare åren begåtts i Stockholm, t. d. 156.
- Mortalitet och Nativitet:** deras förhållande till hwarandra i Stockholm, t. d. 2, 3, 19, 24, 25, 60, 62, 71, 72, 74, 79; deras förhållande, i Stockholm och hela riket, under en mängd af år, till årswerten, 4, 5; jemnförelse mellan Stockholm och utrikes orter i detta afseende, 20—22; orsaken

- till mortalitetens öfverwigt i Stockholm ligger till stor del i inflyttningar, 22, 23; jemnförelse mellan hufvudstadens försilda församlingar, 29, 30; mortalitet ibland fattiga, 44; ibland deras barn, 46—50; jemnförelse mellan Stockholm och hela det öfriga riket, 75; mortalitetens och natalitetens förhållande bland inflyttande, 76.
- Mosebacke:** trädgården derstädes, af hwen den är anlaggd, och huru beskaffad, a. d. 3, t. d. 148; den widsträckt utfigten derifrån, 148.
- Mullbärspantering:** på Kungsholmen, f. d. 195.
- Munkar:** drifwa tiggeri såsom ett privilegium, f. d. 153; utöfwa bedrägerier, 154; hvilka munkordnar funnos i Stockholm, och hwarje munkordens olika namn, 153. Jemnf. Kloster.
- Munkens trappor:** hvilka så kallas, a. d. 4.
- Munkliderne, Munkblågret:** Kungsholmens tredje namn, f. d. 185—187; des härledning, 189.
- Murar,** uppförda till stadens försvar, se **Stadsmuren.**
- Murbeckska scholan,** se **Sattigscholor.**
- Museum, det Kongliga:** des uppkomst, f. d. 104; local, 105, t. d. 98; märkwärdiga bildhuggeri-arbeten uppräknas, f. d. 106—108, t. d. 99; deras sammanlaggda antal, 99; tafflor, ritningar och originalteckningar, f. d. 109; deras sammanlaggda antal, t. d. 99.
- — **Riks-Museum:** är ställt under Wetenskaps-Akademiens wård, och hwad det jemte denna akademis museum innehåller, t. d. 245; Akademiens för de Fria Konsterna Museum, 270.
- Musikscholor:** Musikaliska Akademiens, t. d. 273; musikschola wid Swea Lifgarde, efter werelunderwijsningsmetod, 347.
- Mynt:** hvilka rättigheten att slå mynt fordom tillkom, f. d. 113; huru detta sedermera förändrades, 113, 114; mynt, som i jorden upprägras, stola, mot lösen, till Kongl. Mynt-Cabinettet inlemnas, t. d. 100.
- Myntcabinett, Bankens:** af hvilka det grundades, när och för hvilken summa det inlöstes af Banken, t. d. 258; när och huru det ordnades, 259; huru det sedermera förskades, 259; af hvilka piecer det, 1796 och 1805, bestod, 259.
- — **det Engeströmska:** af hvilka samladt, huru stigradt, samt hvilka och huru många piecer det för närvarande innehåller, t. d. 263.
- — **det Kongliga:** des uppkomst, f. d. 108; tillökningar, 108, t. d. 100; några des sällsynta mynt nämnas,

100; fynd i sednare tider, 100; sammanlaggda antalet af de piecer, det innehåller, 100; under hvars uppsigt det fordom stått, f. d. 108; nu mer, t. d. 100; hålles ej öfvet för allmänheten, 101.

Myntholmen: fordna namnet på Ryrkoholmen, f. d. 205.

Mynthus: hwarest fordom belägna, f. d. 112, 113, 178, a. d. 45; hwarest det nuvarande, f. d. 113.

Målningar, se **Tafel.**

Målaren: dess storlek, hvilka wattendrag den emottager, huru dess stränder äro bebyggda, f. d. 12; gick i äldsta tider upp till Jerntorget, a. d. 10.

Mönstring: med Borgerstapets militaire-corpser, a. d. 217, 218.

N.

Nativitet, se **Mortalitet.**

Naturalhistoriska Samlingar: Wetenskaps-Akademiens, t. d. 245—247; Bergianska inrättningens, 251; Swenska Läkaresällskapets, 291.

Navigationscholan: när den inrättades, och dess ändamål, a. d. 264; utwidgas och förbättras genom sammanskott, 265; kostnad för denna inrättning, och af hvilka den bestreds, 265; af hvilka medel den nu bestrides, t. d. 360; huru föreläsningarne hållas, och undervisningsämnen, a. d. 266; under hvars öfwerinsende cholan står, 266; dess local, t. d. 361; elevernas antal, 360.

Nederbörd, i Stockholm: jemnförelse mellan olika år, f. d. 3, t. d. 84.

Nicolai församling, se **Storkyrkoförsamlingen.**

Norrmalm: genomströfs fordom af en hög sandås, f. d. 225, 226 (jemnf. Brunkeberg); bestod äfwen för öfrigt af sandbackar och ofrukbara fält, 226; war öfpen och obesgränsad, 230; fick egen stadsrätt, 229; förlorade den, 230; dess enskilda wapen, a. d. 182; delas genom nämnda sandås i twänne delar, 226; westra delen war sank och morassig, 229, 232; dess gränser, 232; antal quarter och hus derstädes, a. d. 57; östra delen war brant och sluttande, f. d. 226; dess fordna utseende och nu igenfyllda strömdrag, 241, 242; dess gränser, 274; antal hus och quarter, a. d. 57.

Norrport, se **Stadsportar.**

Norrström: dess fordna namn, f. d. 4, 5; war segelbar, a. d. 6; fordom der anlaggda qwarnar hindra afloppet och Lundeqwist, III, Bih. 29.

- borttagas, f. d. 184; smärre holmar derstädes, 182—184;
 dess längd och bredd, 252; staden erlade fordom arrende
 deraf till kronan, a. d. 220.
 Notholmen: ett äldre namn af Cassellholmen, f. d. 224.
 Nottryckeri: hwen anlade det första i Stockholm, t. d. 325.
 Numereringsfättet, på husen i Stockholm, t. d. 150.
 Nybrowiken: är osund, t. d. 6; wattenet derstädes örent, 7;
 den bör derföre upprensas, 9, 10.
 Nycklar, stadens: hwarest de förvaras, f. d. 119.
 Näckeström: hwarest denna, nu igenfyllda, gren af Norr-
 ström fordom gått, f. d. 203, 204, 241.
 Nättingar, se Bryggeri, Krogar, Wårdehus.
 Nättingsidkare: deras antal på sednare tider, a. d. 284, t.
 d. 374.
 Nödhjelps-Casän: dess uppfömsi, a. d. 135; huru många
 deraf njuta understödd, 135, t. d. 219; dess förvaltning,
 a. d. 135; utgifter, donationer och fond, 136, t. d. 219.
 Nöjen och Förströelser: till sådana finnas för sämre folk-
 klassen i Stockholm så tillfällen, t. d. 9; behöfwet deraf
 ligger i menniskonaturen, och huru mäktigt inslytande det
 har på sedligheten, 15; hvilka allmänna nöjen derföre bör
 de föranskaltas i Stockholm, 14—16, 43.

D.

- Obelisk: upprest till minne af Borgerflapets trohet och nit
 under ett krig med Ryssland, beskrifwes, f. d. 94, 95.
 Observatoriibacken: den enda lemning efter Brunkeberg, f.
 d. 303.
 Observatorium: af hwen förslag wäcktes till dess anläggande,
 och när det anlades, f. d. 302, 303; några der gjor-
 da observationer, 303; af staten gifna understödd, 303, t.
 d. 131; dess förnämsta instrumenter, 131; dess latitud, f.
 d. 2, 303, t. d. 84; longitud, f. d. 303.
 Oljeqwarn: fordom anlaggd på Djurgården, f. d. 344.
 St. Olofs Capell, se Capell.
 Operahuset: dess belägenhet, fordna egare, omhyggande, f.
 d. 297, 298; när det inwigdes, 299; inredning och stor-
 lef, 299, t. d. 130; tillslutes och bypnas åter, f. d. 300,
 t. d. 129; det här timade mordet på Gustaf III, f. d. 300.
 Orthopediska Institutet: se Institut.
 Oraberget: det fordom så kallade, hwarest beläget, f. d.
 186, 337.
 Ordjupet: igenstånges och försänktes, f. d. 137.

Oäkta barn: huru många i Stockholm födas, t. d. 42; deras tillstånd, och förslag till förbättrande deraf, 46—48.

P.

- Packhuset: när det uppbyggdes, kostnad dertill, och dess belägenhet, f. d. 34, t. d. 86.
- Palats, Princeßan Sophia Albertinas: hvar beläget, f. d. 295; dess förordna egare och tillbyggande, 296; utscende och inredning, 297; huru det nu är disponerat, 296.
- Pelarebacken: dess belägenhet, a. d. 26; anledning till namnet, 26, de der uppresta stenar, 26, 27.
- Pensionsinrättning, Bankens: huru stort årliga anslaget dertill är, t. d. 224; till huru många, och till huru stort belopp pensioner utgå, 224.
- — Borgerstapets: dess fond och utgifter, pensionernas storlek, och antal pensionairer, t. d. 219.
- — wid Brandwaktscorpsen: huru stor fond den har, t. d. 223.
- — Coldin-Ordens f. d.: när den stiftades, a. d. 103; pensionernas storlek, och antal pensionairer, t. d. 219; inrättningen upphör, 220.
- — Coopvaerdie-Skeppare-Societetens: donationer dertill, t. d. 227; dess fond, antal pensioner, och deras belopp, 227.
- — Grofshandels-Societetens: när den stiftades, och dess förvaltning, t. d. 226; villkor för åmjutandet af pensioner, 226; donationer, 226; fond och pensionairernas antal, 226.
- — Jernbårare-Ämbetets: pensionernas storlek, t. d. 228.
- — Princeßan Josephinas, wid Kongl. Andra Lifgardet: när den stiftades, och på hvilka medel den grundades, t. d. 221; när den fick reglemente, 222; donationer, fond, inkonster, utgifter, pensioners antal och storlek, 222.
- — KryddKramhandels-Societetens: fond, donationer, och pensionairers antal, t. d. 226.
- — LinKramhandels-Societetens: fond och pensionairers antal, t. d. 226.
- — LärstKramhandels-Societetens: fond och pensionairers antal, t. d. 226.
- — Skomakare-Ämbetets: capital och pensionairers antal, t. d. 227.
- — Skräddare-Ämbetets: fond och pensionernas storlek, t. d. 227.

- — Tackjernsbärare: Ämbetets: capital, pensioners antal och storlek, t. d. 228.
- — wid Theatern: fond, inkomst och utdelning, samt pensionernas storlek, t. d. 225.
- — Tobakshandels-Societetens: dess fond, t. d. 227.
- — Victualiehandels-Societetens: fond, pensionernas antal och storlek, t. d. 226.
- — Winstånds-Societetens: fond och pensionairers antal, t. d. 227.
- — sådana Pensionsinrättningar, från hvilka pensioner äfwen till landsorterna utgå, men hvilkas directioner finnas i hufvudstaden, uppräknas, t. d. 225. Se wid Begravnings-Casor, Enke- och Pupill-Casor, Fabriks-Fattigcasan, Fattigwård, Gratial-Cassa, Hospitaller, Wdhhjelps-Casan, Testamenten.
- Philipsensta Scholan, se Fattigsholor.
- Pipfabrik: inrättad af Afregren på Kungsholmen, f. d. 196.
- Planchartor öfwer Stockholm, se Chartor.
- Polhöjd, Stockholms, se Latitud.
- Police-Kammaren: hwarest den är belägen, a. d. 165.
- Policemästaren i Stockholm: när han först tillsattes; hans äligganden och löneförmaner, a. d. 164, 165.
- Politi-Collegium: hwarmed det fordom haft befattning, a. d. 175; i hvilka delar denna befattning nu upphört, t. d. 237; hade fordom tillsyn öfwer fattigwården i Stockholm, och när detta upphörde, a. d. 136—139, t. d. 179, 180; förenades på sednare tider med Byggnings- och Ämbets-Collegium, 237.
- Politien i Stockholm: dess föremål, a. d. 161; några politie-författningar uppräknas, 161—163; förslag till förändrad organisation af densamma, 163; en commissiön nedsattes sedermera för detta ändamål, och följden deraf, 164; när den nya inrättningen tog sin början, 165; huru stor stat den då fick och nu har, 165, t. d. 236; huru många gewaldbiger och uppsyningsmän finnas, 166, t. d. 236.
- Porcellainesfabrik: inrättas på Kungsholmen, f. d. 197, 198; wid Marieberg, t. d. 112, 113.
- Portar, Stockholms, se Stadsportar.
- Post-Contor: hwarest beläget, f. d. 114; hvilka egare tomten, der äldre huset blef uppbyggt, fordom tillhört, 114; nästgränsande tomt bördas, 114; huset ombyggdes dertill, 155.
- Potatoes: huru mycket deraf odlas i Stockholm, och medelafkastningen, t. d. 152.

- Prestgården: ett hus, som så kallas; beskifning deryf, t. d. 147.
 Privilegier, Stockholms äldsta: när gifna, f. d. 7.
 Provincial-Läkare: stat för dem fastställes, a. d. 67; ny
 instruction och deras äligganden, 68; deras antal, 71, t.
 d. 161.
 Pupill-Casor, se Enke- och Pupill-Casor.
 Pålsundet: wid Warholm, f. d. 137, t. d. 105; wid Lång-
 holmen, och namnets härledning, a. d. 52.

Q.

- Quarter: deras sammanlaggda antal i Stockholm och sär-
 skildt i alla dess delar, a. d. 57.
 Qwarnar: fordna i Norrström, f. d. 182; i Söderström,
 åro af ålder donerade till staden, a. d. 4; fordna inkomsten
 deraf, 5; södra strömwarnens inrättning och arrende deryf,
 5, t. d. 141; qwarn wid Danwiken omtalas, a. d. 50;
 deras sammanlaggda antal inom Stockholm, och deras
 värde, t. d. 151.
 Qwarnholmen: i Söderström; dess belägenhet, a. d. 2.

R.

- Reimersholm: dess belägenhet, uppodling och egare, a. d.
 55; egendomen är gjord till ett eget slags fideicommiss, t.
 d. 149.
 Religionsfrihet: för Franska Reformerta församlingen, a.
 d. 62; för den Judiska, f. d. 64; för den Katholska, a. d. 40.
 Renhållning, i Staden: har blifwit uppdragen åt entrepre-
 neurer, t. d. 159; kostnad deryf, 159; dess bristfällighe-
 ter, 159.
 Riddarsgården: hwarest belägen, a. d. 53.
 Riddarhuset: dess belägenhet, f. d. 149; dess fordna namn,
 9, 11, 150; deras härledning, 150; när och hwaraf dess
 nuvarande namn uppkom, 150, 151; antal hus och ga-
 tor, a. d. 57.
 Riddarhusets-Församlingen, fordna: landsförsamlingar läg-
 gas såsom annexer derunder, f. d. 167, 168; dess passio-
 ner, 169; den upplöses och lägges under Storkyrkoförsam-
 lingen, 159.
 Riddarhuset: det gamla; hwarest beläget, f. d. 115; när
 tomt till det nuvarande inföytes, och huru byggnaden
 småningom uppfördes, 115, 116; inscriptioner, 116, 117,
 t. d. 102.

- Riks-Archivet: hwarest publika handlingar i äldre tider förvarades, f. d. 96; när nya Archivet inrättades, 96; hvilka handlingar der förvaras, 97, t. d. 96; hwarest de handlingar förvarades efter stora slottsbranden, f. d. 226.
- Riksgälds-Contoret: belågenheten af dess hus, och dettas fordena egare, f. d. 173, 174. Se wid. Enke- och Pupill-Cassor.
- Rikssalen: beskriwes, f. d. 88; huru den begagnas mellan riksdagarne, t. d. 381.
- Riks-Stattmästareholmen, se Blekholmen.
- Ritsskolor: Akademiens för de Fria Konsterna; hvilka de är, och huru många elever frequentera dem, t. d. 268.
- Robsahms holmar: hwarest belägna, a. d. 51.
- Rogberget: det fordom så kallade på Riddarholmen, f. d. 152.
- Rosendahl: egare, f. d. 345, t. d. 139; bebyggande och anläggningar, f. d. 345, t. d. 139; flottets utseende, och es gendomens område, 139.
- Rosenkammaren: war ett pinorum på Smedjegården, a. d. 231; försöres, och torturen afffassa, 232.
- Rosersberg: hwarest beläget och huru långt från Stockholm, a. d. 288; af hwem det först bättre bebygges, 288; egare, 288, 289, t. d. 377; bibliotekets storlek, 377; trädgårdens och parkens prydnader, 377.
- Rotering: staden är ej underkastad någon annan, än den för båtsmän, t. d. 153; huru stor kostnaden dertill är, 153.
- Runstenar, funna i Stockholm, f. d. 19.
- Rustningar: Swenska Konungars och högre officerares, fordom förvarade på Arsenalen, uppräknas, f. d. 287; flyttas till Utrikesdahl, 295.
- Rustkammare: den fordna på flottet, f. d. 283.
- Ryfsgården: så kallades fordom en del af Stadsgården, a. d. 41, 43, t. d. 145; anledning dertill, Ryfsarnes handelsfrihet, a. d. 43; byggnader afbrinna der, 42; Ryfsarne hafwa ännu derstädes upplagsbodar, t. d. 145.
- Rådhus, det gamla: dess belågenhet och uppbyggande, f. d. 36, 37; nedrifwande, 37; högtidliga handlingar derstädes, 37; det nuwarande: dess äldre historia, inän det blef Rådhus, 117, 118; inköpes af staden och tillbygges, 118; högtidliga acter derstädes, 118; Rådhusatens inredning, 118, 119, t. d. 102.
- Rådman i Stockholm, se Magistraten.
- Rålambshof: hwarest beläget, f. d. 198; närwarande egare och disponent, t. d. 114.
- Råfneholmen: fordna namnet på Reimersholm, a. d. 55.
- Rännarebanan: fordom nyttjad till carousseller, t. d. 122;

federmåra till gjuthus, f. d. 324, t. d. 122; några der gjutna piecer, 122; en del upplåtes åt Landibrufs-Akademien, 122, 123; det öfriga begagnas till bildhuggare-attelier, f. d. 240, t. d. 122.

S.

Salt-Contor: när det inrättades i Stockholm, a. d. 250, 255; uppbär tull af inkommande salt, har ett ständigt saltupplag, m. m., 255; råkar i skuld till kronan och uppbåfves, 255.

Salthandeln: war för en rikets angelägenhet, och Rikets Ständer bestämde saltpriset, a. d. 243; salt upphandlas, för att åter utföras, 250; huru mycket importerats på olika tider, 249, 250; huru mycket år 1820, t. d. 357.

Salubodar: Stadens, söder om Slussen, a. d. 12.

Samsundet pro Fide et Christianismo: när det stiftades, t. d. 305; dess stadgar, ändamål och ledamöternas antal, 305; dess fördelning och göromål, 306; dess scholor, 307; dess utgifter och inkomster, 307, 308; dess fond, och till samsundet gjorda donationer, 308.

— — för utgifwande af Skrifter, rörande Skandinavians Historia: när det stiftades, t. d. 297; dess skrifter, 298; dess stadgar, organisation och sammankomster, 298.

Se wid. Sällskaper.

Sandberget: ett äldre namn på Brunkeberg, f. d. 225.

Scholor: huru många för det närvarande finnas i hufvudstaden, t. d. 328. Se wid. Apologistscholor, Artilleriescholan, Barnscholor, Barnhusen, Bergianska Trädgårdsscholan, Correctionsinrättningen, Elementarscholan, Sattig- och Handwerkscholor, Johannis Schola, Katechetscholor, högre Lärdomscholor, Musikscholor, Navigationscholan, Storscholan, Sångscholan, Tyfka Scholan, Wepelunderwisingsscholor.

Scholbarn: huru stort deras sammanlaggda antal i hufvudstaden war, år 1827, t. d. 328.

Skulptur-arbeten, se Bildhuggeri-arbeten.

Sedlighet: de lägre folkklassernas i Stockholm, t. d. 8, 9, 156; huru den borde befrämjas, 14. Jemmf. Upplysning.

Segelduksfabrik: anlägges wid stora Barnhuset, a. d. 271; denna fabriks sednare öden, t. d. 193.

Separationswakt, i Stockholm, a. d. 220.

Seraphimer-Riddare: hwarest de dubbas och begrafwas, samt deras wapen upphängas, f. d. 168.

- Sidenfabriker: hwilken först fick privilegium på anläggandet af en sådan fabrik, a. d. 269; huru stort undersköb honom lemnades, 269; hwilka sedermera anlade sidenfabriker, 270; de wunno dock ingen förkofran, 270; deras tillstånd på sednare tider, se Fabriker.
- Sigill: Stockholms Stads, a. d. 179; Norrmalms, 182.
- Sillhofwet: war nederlagsplats för sill och lakegods, f. d. 216; upphörde snart, 216; byggnaderna derstädes uppbrinna, t. d. 116; hwartill platsen nu begagnas, 116.
- Sill- och Torst-fiskeri, se Sill-Compagniet, under Sandels-Compagniet.
- Silwieberg, det fordna, f. d. 197.
- Sirihof: nuwarande namnet på Mathshof, hwilket ses.
- Sjukhus: provisoriska inrättas wid uppkommande farsöter, t. d. 161; förslag till ett ständigt sjukhus för sådant ändamål, 161.
- — för Flottans manskap: des local, a. d. 89, 90, t. d. 117; hwilka der emottagas, a. d. 90; huru många der rymmas, t. d. 174; läkare-personal och underhållskostnad, 174.
- — Garnisonens allmänna: des local, t. d. 174; ett nytt sjukhus är under byggnad, och kostnad dertill, 175; huru många rymmas i det gamla, 174; gudstjenst derstädes, 174; reglemente och organisation, 174, 175; huru stor stat för sjukhuset är fastställt, 175.
- — Stomatere-Gesällernas: des ålder och local, a. d. 89, t. d. 173; huru stort antal sjuka intages, a. d. 89, t. d. 173; på hwilka medel inrättningen grundas, underhåll för de sjuka, och begravningshjelp, a. d. 89, t. d. 173.
- Sjukwården: des tillstånd i Stockholm, t. d. 44, 45.
- Sjåla-Capellet, i Storkyrkan, f. d. 49.
- Sjålagården, fordna: hwarest belågen, f. d. 25; inrättningens ändamål och ålder, t. d. 178.
- Sjö-Affecurance-Compagniet: när det fick sina första bolagsreglor, a. d. 258; de förnyas tid efter annan, t. d. 359; anledning till inrättningen, a. d. 258; des primitiva fond och actie-antal, 258; des närwarande fond, actiernas antal och storlek, t. d. 359; när utdelning sker, 359; des förvaltning, a. d. 258, t. d. 359; när bolagsstämma hålles, och huru räkenskaperna granskas, 360.
- Sjöförsäkrings-Bolaget, Stockholms: när det inrättades, t. d. 360; des fond, actiernas antal och storlek, 360; des förvaltning och räkenskapernas granskning, 360; när bo-

- Iagsstämma hålles, 360; bolaget har redan gjort utdelning till betydligt belopp för hvarje actie, 360.
- Sjömansfattigkassan:** när den inrättades, och för hvilka medel, a. d. 261; hvilka deraf njuta undersidd, 261; huru mycket utdelas i underhåll, och underhållstagaras antal, 262, t. d. 361; donationer, a. d. 263, 264, t. d. 361.
- Sjömanshuset:** när och i hwilket ändamål det inrättades, a. d. 259; huru och af hvilka directionen är sammansatt, 261; directionens åligganden, 261; hwarest huset är beläget, och inscriptionen derpå, 264; syftan af det enroslerade coopvaerdie-sjömansskapet, 262; anstalter, som blifwit förefagna till deras uppmuntran, 262, 263; dess inkomster och capital, 262, t. d. 361.
- Sjömanssjukhuset:** hwarest fordom inrymdt, a. d. 264; hwarest nu, t. d. 361; utgifter dertill, 361; huru många der wanligen äro intagna, a. d. 262.
- Sjötull, se Tull, Tullar.**
- Skansar:** wid Kornhamn, f. d. 133; på Ladugårdslandet, 311; wid Danwiken, 136; Grinds Skans, 136, a. d. 28; flera skansar, som förswara inloppen till Stockholm, f. d. 137, 138.
- Skansen:** egendomens belägenhet, uppkomst, egare och anläggningar, t. d. 139, 140.
- Skeppebron:** dess byggande, f. d. 33, 34; huru lång, t. d. 86; huru beklädd, och hvilka slags fartyg lägga till på olika ställen derstädes, 378.
- Skeppefsart, se Handelsfartyg.**
- Skeppegårdar:** fordom flera i riket, f. d. 219; sedermera nästan endast i Stockholm, och hwarest, 211, 220.
- Skeppehofscholan, se Kongl. Maj:ts Flottas Sattigschola.**
- Skeppeholmen:** så kallades fordom Blasöholmen, f. d. 203; den nu så kallade Skeppeholmens belägenhet och äldre namn, 218, 219; rikets flotta stationeras wid denna holme, 220; flyttas till Carlskrona; men en escadre af Kongl. Maj:ts Flotta har ännu sin station här, 221; antal hus på holmen, a. d. 57.
- Skeppeholms-Församlingen:** hwarest den håller sin gudstjänst, t. d. 116; af hwem pastorat tillsätts, 116; hwilken prebende-församling nuvarande pastor har, 116.
- Skeppehvarf, se Hvarf.**
- Skinnarwiksbergen:** hwarest belägna, och huru många kvarter de innefatta, a. d. 53.
- Sfogsmark:** huru många tunnland den staden tillhöriga innefattar, t. d. 151.

Skogsplanteringschola, på Djurgården: när den inrättades, t. d. 136, 137.

Skoporten: hwarest belågen, f. d. 129.

Skuggan: egare och anläggningar, f. d. 345, t. d. 139.

Skärgård, Stockholms: dess längd och beskaffenhet, f. d. 12.

Skärgårdsflotta, se Flotta, Kongl. Maj:ts.

Slagtarebodan, fordna: hwarest, a. d. 5.

Slagtareholmen: hwarest belågen, f. d. 183.

Slagtarehus, det södra: när det bypnades, f. d. 35; dess belågenhet, a. d. 6; afbrann och återuppbyggdes, 6; det norra: när det bypnades, f. d. 216; belågenhet och utseende, 216.

Slottet, Kongliga: kallades aldra först Adelshuset, f. d. 10, 75; dess uppbyggande och äldsta utseende, 75; förborgen war ett särskildt fästningswerk, 76; tillbygges, utwidgas och befästes vidare, 76—78; tillbygges ytterligare, 80, 83; dess utseende, 1654, 83; gamla namn på rum derstädes, 78; Öffils mak, 79, 80; hwilka ämbetsmän der woro gerade, 1663, 84; ny deffin och börjad ombyggnad, 94; neddrinner nästan alldeles, 85; förut öfvergångna eldswådor, 76, 79, 82; uppbygges å nyo, 85—87; närwarande utseende och yttre prydnader, 88, 89; der uppställda konststycken, 88, 89; der logerade ämbetswerk, 90; inre borggårdens storlek, 90. Se wid. Lejonbacken, Logården, Torn.

Slottsbygga: den fordna, f. d. 27.

Slotts-Cancelliet: dess hus; hwarest och när uppbygdt, t. d. 103.

Slotts-Capellet, se Kyrkor.

Slottsgrafwen: den fordna bestrifwes, f. d. 79.

Slotts-Ladugårdar, se Ladugårdar.

Slottslofwen: hwad dermed menas, f. d. 92.

Slottsplanen, södra: belades med huggen sten och utwidgades, f. d. 90, 91; den derstädes uppressa obelisk, 94, 95.

Slotts-Rätt, på Stockholms Slott: när den inrättades, f. d. 92.

Sluf: anlågges i Söderström redan i äldre tider, a. d. 7, 8; ändamål dermed, 7; reparationer derpå, 8; ny sluf anlågges, 9; dess uppbyggande och närwarande beskaffenhet, 9; reparationer derpå, 9, t. d. 141; slufordning, a. d. 8, 10; betjening, t. d. 141; taxa, 142.

Sluf-Lontoret: hwarest belåget, a. d. 11.

Slufholmen: dess belågenhet, a. d. 2; byggnader derpå, 4.

Smedjegården, se Sängelser.

Sockerbruk: på Blasijholmen, f. d. 216, t. d. 115; wid A-

- dolph Fredriks torg, a. d. 23; wid stora Badstugugatan, 45; wid Tanto, 52; när och af hwilka det första sockerbruk i Stockholm anlades, 271; sedermera inrättades ett så kalladt Sockercompagnie, hwilket snart upphörde, 271; om sockerbrukens närvarande antal och tillstånd, se Fabriker.
- Spannmål:** import deraf från utrikes orter, t. d. 357; export till utrikes orter, 357; behöfwer nu mer icke införskrifwas till stor quantitet. och skålet dertill, a. d. 249; spannmålspriser för en mängd af år, t. d. 4; fordom åtlåg Rikets Ständer att inköpa den och utskicka deputerade för detta ändamål, a. d. 243.
- Sparbank, Stockholms:** när den grundlades, t. d. 232; dess ändamål, 232; förvaltning och villkor för insättningen, 233; dess enskilda fond i början och nu, 233; depositionssumman och deponenternas antal, 233.
- Spectacler,** se Theater.
- Spelhus:** äro förbjudna i Stockholm, a. d. 284.
- Spinnhus,** se Correctionsinrättningen.
- Sprutor:** huru många staden hade 1800, och huru de com-menderades, a. d. 224; huru många den har för det närvarande, t. d. 353; hwilka desutom finnas, 353.
- Staden inom broarne:** dess anläggning, f. d. 7—9; dess bebyggande, 10, 11, 18, 19, 25, 26, 29, 30, 32; grän-sen för dess jurisdiction mot Södermalm, a. d. 10; antal gator och gränder, a. d. 57; kvarter och hus, 57, t. d. 151.
- Stads-Architekt:** hörde för under Byggnings-Collegium, a. d. 178; hörer nu under Drätsel-Commissionen, t. d. 238; hwilka hans gbrömål äro, a. d. 178.
- Stads-Cassan:** dess inkomster och utgifter; af hwilka slag de äro, och deras belopp, f. d. 172; t. d. 154, 155.
- Stads-Casseur:** hörde för under Handels-Collegium, a. d. 176; hörer nu under Drätsel-Commissionen, t. d. 237, 238; hwilka hans gbrömål äro, 238.
- Stads-Chirurg,** se Läkare.
- Stadsgrafwen:** upptages till stadens förswar, a. d. 19; kostnad och arbete derwid, 19; användes nu till upplagsställe för jern, jernwägen, 20, 21.
- Stadsgården,** se junnf. Stadshus.
- Stadshagen:** hwarest belägen, f. d. 198; en der timad och bygglig händelse, 198; när och af hwad anledning den blef indelad i mantal, f. d. 151; huru många mantal den, jemte Långholmen, innehåller, 152.
- Stadshus;** det norra, eller Castenhof: namnets härledning, husets uppbyggande och egare, f. d. 244, 245; det södra:

- når det uppbyggdes, a. d. 41, 42; af hvad anledning, 42; det har undergått eldsvåda, 42; till hvilka behof det varit nyttjadt, 42, 43; Nyssa handlande hafwa der magasin, t. d. 145. **Jemnsör Ryfsgården.**
- Stadsingenieur:** under hwilket ämbetswerk han lyder, och hvilka hans göromål äro, a. d. 178, t. d. 238.
- Stadskamererare:** under hwilket ämbetswerk han fordom hörde, a. d. 176; nu mer, t. d. 237, 238; hvilka hans göromål äro, 238.
- Stadsmuren, fordna:** när den anlades, till att försvara staden, f. d. 9; hus börja anläggas utom muren, 18; när den borttoges eller öfverbyggdes, 26; lemningar derefter, 26, 39.
- Stadsportar, fordna; yttre Torrport:** hwarest belågen och huru försvarad, f. d. 131, 132, 177; **inre Torrport:** hwarest belågen, 39; huru försvarad, 132; **inre Stadsporten:** hwarest belågen, och när den nedrefs, 27; **Söderport:** hwarest belågen, 26, 132, a. d. 10; utflytas, 10; huru försvarad, f. d. 132. **Jemns. Sörswarswerk, Torn.**
- Stads-Physicus, se Läkare.**
- Stadswakten:** månstras i Politi-Collegii rum, a. d. 175; af lönas af Bemedlings-Commissionen, 175; när den först inrättades, a. d. 219; huru stort dess antal i början war, 219; dess antal sedermera under olika tider, 220, t. d. 352; dess närvarande antal, 352; dess aflöning, förr och nu, a. d. 220, t. d. 352; hwarest dess casern är belågen, 352; dess uniform, a. d. 221; en särskild nattwakt inrättas, men indrages åter, 219, 220.
- Stallet, Kongliga, se Kungsstallet.**
- Statsbidrag:** hvilka utgå af Stockholms stad, t. d. 152, 153.
- Stats-Contoret:** hwarest det har sina rum, t. d. 107.
- Statuer, se Bildstoder.**
- Stenhusbyggnad:** war, wid stadens första anläggning, sällsynt, f. d. 20; tilltager långsamt; huru den blef uppmuntrad, 32; den blir på malmarne mer allmän, a. d. 65; anbefalles allmänt, t. d. 159.
- Stentryckeri:** hvem anlade det första i Stockholm, t. d. 325; på hvars bekostnad, 325; hvilka arbeten derifrån först utkommo, 325; huru många stentryckerier nu finnas, 325.
- Stilgjuteri:** när och af hvem det första anlades i Stockholm, t. d. 324; hvilka nu finnas, 324; huru många sorter stilar ajutas på Norstedtska giuteriet, 324.
- Stockholmen:** fordna namnet på Helgeandsholmen, f. d. 6, 11, 176; dess belågenhet i Stockfjund, 6, 11; namnets

upprinnelse, 6; bewis, att den war bebodd, inan staden anlades, 176.

Stockholmen, lilla: belägen norr om den förra och fordom skild genom en gren af Norrström, men har nu genom sällning blifwit sammanhängande dermed, f. d. 179, 183, 184.

Stocksund: fordnä namnet på Norrström, f. d. 4, 5; detta namns ålder och upprinnelse, 6; försvaradt genom castell, 8; genom blockhus, 136.

Storkyrko-Sörsamlingen: dess rättighet att wälja pastorer, f. d. 49; huru många klosterorna i äldre tider woro, 50; dess pastorer, 50, 51, t. d. 90; klerociets närwarande antal och underhåll, 92; förhållande mellan födda och döda, 30.

Storscholän, den fordnä: war det äldsta undervisningswerk i Stockholm, t. d. 326; inrättas wid stadens första anläggning, a. d. 191; har aldrig varit klosterskola, 191; hwaräst af äldre belägen, 191; till scholan anslås flere stenhus, 192; skolmästarens fordnä lönesförmåner, 192; scholan flyttas till Niddarholmen, 192; det hus, den derstädes erhöill, utbytes åter mot ett annat på samma holme, 193; lärarepersonal och skolstat fordom, 194; scholan upphör, då gymnasium inrättas, 191.

Storlek: Stockholms fordnä, f. d. 9, 18; stadens nuwarande längd och omkrets, a. d. 56.

Strandbergska Läkareinrättningen: när den slistades, och ändamålet dermed, a. d. 87; dess organisation, 88; huru många personer deraf njuta understöd, 88, t. d. 173; donationer till inrättningen, a. d. 87, 88, t. d. 172; inkomster, utgifter och capital, 173.

Strandbyggnad, se Hamnbyggnad.

Strumpwärfwerier: åt hwilka privilegier först utfärdades på sådana, a. d. 271.

Strömsborg: dess belägenhet, bebyggande, utseende, äldre och sednare egare, f. d. 182, 183, t. d. 108.

Sture-Capellet, se Capell.

Styckgjuteri, det fordnä: anlades först på Brunkeberg, f. d. 323; sedan på Rännarebanan, 324; hwilka piecer der gjötos, 304, 305; tillföll Meijerska släkten, 305, 306; der gjötos då äfwen några Swenska Konungars bröstbilder och sloder, 306, t. d. 122; kom ur Meijerska släktens ego och flyttas till Marieberg, f. d. 198, 307, t. d. 113; nedläggdes, f. d. 198, t. d. 113.

Styrelse, Stockholms: war fordom gemensam med Upplunds, a. d. 151; när den skildes derifrån, 151. *Se wid Öfwerståthållare, Underståthållare.*

Styrelsen öfwer Fångelserna och Arbetsinrättningarne i Riket: hwarest den har sina rum, t. d. 107; desß organisation, 209.

Ståthållare, på Stockholms Slott, f. d. 92.

Ståket, södra: huru besåttadt, f. d. 107; huru försvarswerken der underhållas, t. d. 106.

Stämpelmästare, stadens: hwarest han har sitt contor, t. d. 86.

Stårkelsebruk, på Djurgården, f. d. 344.

Sundhets-Collegium: huru det först kallades, a. d. 66; dåwarande instruction och organisation, 67; huru det sedan kallades, och desß instruction, 67; när det fick sitt närwarande namn, 68; ny instruction, och desß befattning, 68; desß organisation, t. d. 160; hwarest det har sina rum, 161; desß fordna bibliotek, f. d. 70; flyttadt till Carolinska Institutet, t. d. 161.

Sundhetstillståndet i Stockholm: orsakerna till desß försämring, t. d. 6—9.

Sundsholmen: fordna namnet på Hedwigsberg, f. d. 197. Surbrunnar, se Hellsobrunnar.

Swanholmen: en fordom så kallad holme i Norrström, f. d. 7.

SwarthödraKlostret, se Kloster.

Swartsjö: hwar beläget och huru långt ifrån Stockholm, a. d. 287; lydde fordom under Upsala öde, 287; här war sedermera ett munk-kloster, 288; det förwandlas af Gustaf I till ett kongl. slott, 288; hwilket nedbrinner, 288; när ett nytt slott uppbygges, 288; af huru många hemman kungsgården består, t. d. 376; hwilka på slottet warit insatta i fångelse, 376; hwilken kunglig person här aflidit, 376; hwilka märkwärdigheter finnas i trädgården, 376.

Sångschola, Musikaliska Akademiens: när den tog sin början, huru många elever frequentera den, och hwilka belöningar de erhålla, t. d. 273.

Sällskapet W. och W.: hwarest desß hus är beläget, t. d. 146.

Sällskaper för Wälgörande och Konstapliga Andamål (se wid. Samfund):

— — Bibelsällskapet, det Swenska i Stockholm: när det stiftades, t. d. 311; desß organisation och sammankomster, 311; understöd från Bibelsällskapet i London, 312; öfriga inkomster, 312; desß förbindelse med in- och utländska bibelsällskaper, 312; inköp af hus och tryckeri, 313; antal upplagor och exemplar af Bibeln, som hittills blifwit tryckta, 313; värde af sällskapets inventarier och desß cashabehållning, 313.

- — **Bitrådes-Bibelsällskapet för Skeppsholms-Sörsamlingen:** när det stiftades, t. d. 315; huru många bibel-exemplar det utdelat, och åt hvilka de förnämligast utdelas, 315; desß casubehållning, 316.
- — **Evangeliska Sällskapet:** när och af hvad anledning det stiftades, t. d. 308; huru det undersöddes af Evangeliska Sällskapet i London, 308, 310; desß ändamål och organisation, 309; huru många skrifter och exemplar blifwit tryckta, 309; sällskapet börjar äfwen låta trycka och kring-sprida Bibeln, 309; undersödd dertill, 310; antal tryckta och kring-spridda exemplar, 310, 311; denna omsörg öfver-lemnas åt ett särskildt inrättadt Bibelsällskap, 311.
- — **Fruentimmers-Bibelsällskapet:** när det stiftades, t. d. 314; efter hvilken plan det utdelar Biblar, 314; ned-sätter sina penningar i Svenska Bibelsällskapets cassa, 314; desß organisation, 314; huru många Biblar det utdelat, 315; desß inkomster, 315.
- — **Läkaresällskapet:** när det stiftades, och hvilka antas-gas till ledamöter, t. d. 290, 291; desß ändamål, 291; desß handlingar, bibliotek, naturalhistoriska samlingar och till sällskapet gjorda donationer, 291; desß local, inkomster och utgifter, 291.
- — **Sällskapet de Nödlidandes Wänner:** desß uppkomst, ändamål, stadgar och local, t. d. 234; donationer till sällskapet, 235; desß fond, 235; underhållstagares antal och underhållets beskaffenhet, 235.
- — **Patriotiska Sällskapet:** desß uppkomst och ändamål, t. d. 233, 234; nämnes, 297.
- — **Sällskapet pro Patria:** hvarifrån det räknar sitt ursprung, t. d. 233; när det förändrades till Ordenssällskap, 233; desß första ändamål, 233; desß närvarande, 234.
- — **Sällskapet för Werelunderwisingens befrämjande:** när och af hvad anledning det stiftades, t. d. 299; desß bestämmeelse, 299; desß ledamöter, direction och sammankomster, 300; desß läsetabeller, 300; desß blifwande schola, 301; kostnader och donation dertill, 300, 301; desß skrifter, 302, 303; huru sällskapet uppmuntrar utgifswandet af läros- och läseböcker för allmän folkbildning, 303, 304; desß samband med andra werelunderwisingssällskaper och med werelunderwisingsscholorna i riket, 304; antal ledamöter, 305; inkomster och capital, 305.
- — **Wälgörande Fruentimmerssällskapet:** desß stiftelse, ändamål och stadgar, t. d. 234; desß fond, inkomster och utgifter, 234. Se wid. Samfund.

Södermalm: war i fordna tider bewert med skog, f. d. 11, a. d. 1; påslås hafwa lydt under Årsta, 51; nyttjades sedan till mulbete under staden, 2, 3; war redan då något bebyggd, 2, 12; förenades med staden såsom en förstad, 3, 12; bebyggandet sker derefter långsamt, 3, 13, 14; när den bebygges ordentligare, 15; gatureglering, 17, 18; Carl X ämnar dit förlägga sitt residens, 14; eldsvådor, 12, 14, 16, 17; närvarande utseende, 3; år såmre bebygdt än Norrmalm, 45; dess storlek, 1; gränser, 1; hwarest dess jurisdiction skiljes från stadens, 10; antal gator och gränder derstädes, 57.

Söderport, se **Stadsportar.**

Söderström: dess fordna namn, f. d. 8, a. d. 6; berättelsen om dess uppkomst genom gräfning, f. d. 8; förkänades, jemte der anlaggda qvarnar, i äldre tider åt staden, a. d. 4; war segelbar, utan behof af sluß, 4, 6; huru långt upp i staden den gått, 7; tillstoppes medelst utpätningar, 6; kunde då ej längre nyttjas till genomfart, 4, 5; öfverbygges, 6; wattenets djup derstädes, 4.

S.

Tabellverket: hwarföre dess uppgifter ej äro pålitliga för Stockholm, t. d. 2, 3.

Tackjernswåg, se **Wågar.**

Tasor och Ritningar: förwarade i Kongl. Museum, f. d. 109, t. d. 99; i Kongl. Stottet, f. d. 89; i cabinettet för utrikes brefwerlingen, 102; i Kongl. Bibliothekets rum, 102, t. d. 97; bland Engeströmska samlingarne, 262; i Akademin för de fria konsterna, 269, 270.

Tegelbruk: fordom på Kungsholmen, f. d. 189, 196; Horns fordna: hwarest beläget, a. d. 44; Grinds: hwarest beläget, 44; tillhörer staden och bortarrenderas, 44; försäljes, t. d. 146.

Telegraph-inrättning: försök dermed i Catharina kyrktorn, a. d. 36.

Temperatur, Stockholms: den varmaste och kallaste, f. d. 303, 304, t. d. 131; medeltemperatur, f. d. 3, t. d. 84.

Testamenten, som hafwa grundlaggt egna inrättningar.

— — **Ahlströms:** när det upprättades, beloppet af den testamenterade summan, pensioners antal och storlek, t. d. 229.

— — **Asplunds:** ändamål dermed, fondens storlek, pensioners antal och storlek, t. d. 229.

- — **Drakes:** när det upprättades, dess storlek och den besynnerliga föreskriften för förvaltningen, t. d. 230.
- — **Godus:** när det utgafs, ändamål dermed och dess förvaltning, a. d. 139; pensionernas antal och storlek, 140; capitalets belopp, t. d. 230.
- — **Ruipers:** dess storlek; pensionernas antal och storlek, t. d. 230.
- — **Norens:** dess storlek och ändamål, t. d. 231.
- — **Nyströms:** dess storlek och ändamål, t. d. 229.
- — **Paulis:** dess ändamål, villkor och belopp, t. d. 231.
- — **Wadströms:** när det gafs, a. d. 140; dess storlek; pensionernas belopp och pensionaireernas antal, 140.
- Theaterhus:** Wollhuset dertill fordom nyttjadt, f. d. 300; Hof-Secreteraren Stenborgs fordna, 130.
- — **det fordna Dramatiska:** dess historia, innan det dertill inreddes, f. d. 301; dess inredning till theaterhus, 302; afbrinner 301.
- — **på Djurgården:** belägenhet och inredning, t. d. 138. Se wid. Operahuset.
- Theaterinrättningen:** Dess första tillstånd; theater i Wollhuset, wid Drottningholm, f. d. 300; utbildas af Gustaf III. 300, 301, som inrättar en särskild theater för lyriska skådespel, 299, och en för dramatiska, 301; under hvars autoritet de förra uppsfördes, t. d. 274; de inställas en tid, men förnyas åter, f. d. 300; en privat theater anlägges af Stenborg, 130; derefter en af de Broen, t. d. 138; huru ofta och i hvad ordning pjecer nu mer uppsföras, 130; från hwilken literatur man mest lånar dem, 130; theaterns ekonomi, 131.
- Tidningar:** huru många och hwilka utgifwas i hufwudstaden, samt deras karakter, t. d. 323, 324.
- Timmermans-Orden:** hwarest dess egendom är, f. d. 313. Se wid. Hospital.
- Tizens säsånga:** hwarest belåget, t. d. 148; den widsträcktast utfigten derifrån, 148.
- Tjårhofwet eller Beckholmen:** dess belägenhet och storlek, f. d. 348; der upplägges tjåra; inrättningens beståfvenhet, 348, t. d. 140, 141.
- Tobak:** huru mycket den odlas i Stockholm, och dess medels affasning, t. d. 152.
- Tobaksfabrik:** på Stungsholmen, t. d. 110.
- Tobaks-handlare,** se Handel.
- Tolagskammare, stadens:** hwarest, t. d. 86; dess organisation, och hwilka gdomål der handhafwas, t. d. 239.

- Tomteböcker: stadens äldsta, hwarest de förvaras, f. d. 21.
 Tomter: deras antal i Stockholm, a. d. 57, 58.
 Tomtdören: huru denna afgift erlägges, f. d. 31.
 Torg: förteckning på dem, som funnos 1782, a. d. 59, 60.
 — — Adolph Fredriks: när det först inrättades, a. d. 17;
 des äldre namn, 17, 22; storlek, 22; när det fick sitt nya
 namn, 23.
 — — Blasliholmstorget: nämnes, f. d. 215.
 — — Brunkebergstorget: Brunkebergsåsen qvarstod der
 längst, f. d. 225; des belägenhet, 259.
 — — Carl XIII.: des uppkomst, storlek, och hwartill plats-
 sen för användts, f. d. 257, 258.
 — — Gustaf Adolphs: des äldre utseende, och huru det re-
 gleras, f. d. 252, 253; der timade handlinger, 254.
 — — Götorget: des utseende m. m., f. d. 254, 255.
 — — Jakobs: des belägenhet, f. d. 257.
 — — Jerntorget: des fordna och närvarande utseende,
 namnets härledning, a. d. 38.
 — — Kornhamnstorget: des belägenhet, storhet, utwidg-
 ning, namnets härledning, f. d. 38.
 — — Kungsholmstorget: när det först omtalas, f. d. 199.
 — — Köpmanstorget: des belägenhet, f. d. 40; tillkomst, 27.
 — — Ladugårdslands: des belägenhet och storlek, f. d. 318.
 — — Munkbrotorget: des belägenhet, f. d. 40.
 — — Nynttorget: des belägenhet och tillkomst, f. d. 39.
 — — Norrmalms, se Gustaf Adolphs.
 — — Nybrotorget: hwarest, f. d. 318.
 — — Nytorget: des belägenhet och storlek, a. d. 23.
 — — Örtorget: des belägenhet, f. d. 259.
 — — Packartorget: des belägenhet, fordna namn, äldre
 och närvarande utseende, f. d. 242, 255.
 — — Riddarholmstorget: huru uppkommet i sednare ti-
 der, f. d. 174.
 — — Riddarhustorget: des fordna utseende, sednare re-
 glering och storlek, f. d. 40, 41.
 — — Rödabodtorget: des belägenhet, fordna storlek och
 hamn derinvid, f. d. 256, 257.
 — — Stortorget: des belägenhet, storlek och der steddä af-
 rättningar, f. d. 35, 36.
 — — Södermalms: när det anlades, a. d. 21; des stor-
 lek, 21; kallare derunder, 22; märkliga handlinger der-
 skådes, 22.
 — — Trästtorget: des tillkomst och storlek, f. d. 259.
- Torn:** Wid stadens anläggning uppsåras fasta torn på

Riddarholmen, f. d. 9, 151; anläggas wid Målarstranden, 75; wid hwardera ändan af ringmuren fring staden, 9; wid alla stadens portar, 131, 132; hwar inre tornet wid södra stadsporten varit belåget, a. d. 10; lemningar derefter, f. d. 39; det nedrifwes, 135; hwar yttre tornet wid samma port varit belåget, a. d. 10; dess beskaffenhet, f. d. 132; lemningar derefter, 133, a. d. 19; det återstående deraf är nu inreddt till salubodar, f. d. 133, a. d. 19; tornet Kiernan anläggas att befästa flottet, f. d. 10; kallas sedan Tre Kronor, 10, 76, 232; beskrifwes, 78; Herr Bengts torn, hwarest belåget, 41; waktorn anläggas wid Brunkeberg, 135; flere andra torn, 133, 134. Seemför Sörswarwerk.

Tornwåktare: när de först förordnades i Stockholm, a. d. 162.

Trappor: wid Skeppsbron, f. d. 34, t. d. 378; till communication med Rosbacke, a. d. 3, 4.

Tre Kronor, se Torn.

Trophéer: förwarades i äldre tider på flottet, f. d. 283; flyttas sedermera från det ena stället till det andra, 285—287; några förwaras i tyghuset på Skeppsholmen, 222; förteckning på dem, som woro uppställda wid Fredrikshof, 287—289; de förwaras nu i Riddarholmsskyrkan, 169, 295, t. d. 106. Artillerie-trophéer, se Artilleriegården.

Trädgårdar: på Kungsholmen, f. d. 195—197, t. d. 111; på Blasieholmen, f. d. 216, t. d. 115; på Norrmalm, f. d. 237, 238, 248; t. d. 119; på Södermalm, a. d. 45, 47, 50, t. d. 147, 148. Se wid. Botanisk Trädgård, Bergianska Trädgårdsscholan, Kungsträdgården.

Trädskolor: huru många trädsorter Bergianska inrättningens innehålla, t. d. 252; huru många de, som finnas på Landtbruks-Akademiens Experimentalsålt, 284.

Tråhus: nedrifwas i staden, f. d. 29, 180; så i allmänhet ej widare uppföras, f. d. 159; dock lemnas särskild tillåtelse dertill på mindre eldsfarliga ställen, 160. Se wid. Stenhusbyggnad.

Tråfsjon: wattendraget derimellan och Brunnswiken, f. d. 242; aflopp derifrån 242, 320; ett wattensprång leddes fordom härifrån till Kungsträdgården, 258; den skall förbindas å ena sidan med Brunnswiken och å den andra med Nybrowiken, t. d. 10—12.

Tuktus, se Correctionsinrättningen.

Tull: när landttullen upphörde, och hwar slåberna i stället sig åtagit, t. d. 354, 355; huru mycket erlades i sibtull, 1825, för importerade och exporterade waror, 355.

- Tullar:** förteckning på dem, som 1782 funnos, a. d. 59; huru många personer sysselsättas med tullbewakningen närmast Stockholm, t. d. 355.
- — Blocthusudds tull: f. d. 343.
 - — Brunswiks tull: den fordna, f. d. 338.
 - — Carlbergs tull: omtalas, f. d. 231; hwarest belågen, 196.
 - — Danwiks tull: hwarest belågen, a. d. 29.
 - — Grefwe Spens tull: hwarest fordom belågen, f. d. 321.
 - — Hammarby tull: des belågenhet, a. d. 30.
 - — Horns tull: när den blef flyttad till sitt nuvarande ställe, a. d. 30; när tullporten af sten uppfattes, 30.
 - — Kungsholms tull: hwarest den anlågges, och anledningen dertill, f. d. 203; ordentligt tullhus uppföres derstädes, t. d. 114.
 - — Ladugårdslands tull: omtalas, f. d. 321.
 - — Norr tull: har fordom stått wid Wærnhuset, f. d. 261; huru utflyttad, och hwarest nu belågen, 230.
 - — Roslags tull: när den blef förslagd till sitt nuvarande ställe, f. d. 230; des fordna namn, 241.
 - — Skans tull: hwarest den först stått, och huru sedan flyttad, a. d. 28.
 - — Sjötullen å Långholmen: des ålder och beskaffenhet, a. d. 54.
 - — Tanto wintertull: nu mer borttagen, a. d. 28.
 - — Wester tull, den fordna: hwar belågen, a. d. 29.
- Tull-Directionen, General:** hwarest den har sina ämbetsrum, t. d. 86.
- Tyghus:** Kongl. Maj:ts Flottas, Stockholms station, f. d. 322, Jemnför Arsenal, Artilleriegård.
- Tyska Sörsamlingen:** hwarest den firade sin gudstjenst, inån den fick egen kyrka, f. d. 56; des privilegier, 59; påfiorer, 60; de afhönas af donerade medel, t. d. 94; folknummer, f. d. 60, t. d. 93; förhållande mellan födda och dödda, 30.
- Tyska Reformerta Sörsamlingen,** se Holländska.
- Tyska scholan:** när den inrättades, a. d. 194; des rectorer, 194; war fordom den förnämsta i staden, 194; hwarest af ålder inrymd, och huru sedermera flyttad, 195; när scholorbning utfördades, 195; donation af Fuhman, 195, t. d. 333; skolbarnen njuta desutom annat underhåll, 333; af huru många klasser scholan består, a. d. 195, t. d. 333; lärjungarnes antal, a. d. 195, t. d. 333; lärarnes löner, a. d. 196, t. d. 333.

Tänkebock: stadens äldsta så kallade, af hwem författad, och hwad den innehåller, f. d. 20.

U.

Ulrica Eleonora Sörsamling, se Kungsholms.

Ulriksdal: hwarest och huru långt ifrån Stockholm beläget, a. d. 288; af hwem det anlades, och hwilket namn det då fick, 288; reduceras till kronan, 288.

Under-Stråthållare i Stockholm: när ämbetet först inrättades, a. d. 158; dess åligganden och instructioner för det samma, 157, 158; understråthållarne uppräknas, 158—161.

Underwisingswerk: huru de gamla klostren wid reformationen användes till deras underhåll, f. d. 28; hwilket war det äldsta underwisingswerk i hufwudstaden, t. d. 326; hwilka derefter småningom inrättades, 326; de undergå en allmän reform, 326, 327; huru den öfwer underwisingswerken förordnade direction är sammansatt, 327; huru stort statsanslag de hafwa, 327.

Upplysning: de lägre folkskolornas i Stockholm, i hwad tillstånd den är, t. d. 8; huru den borde ökas, 14. Zeunf. Sedlighet, Literatur.

Utseende: Stockholms fordna och närwarande, a. d. 62—64, t. d. 156, 157.

Utsigter: graverade öfwer ätskilliga delar af staden, f. d. 15, 16, t. d. 85.

— från högt belägna ställen öfwer staden och flera dess omgifningar, t. d. 139, 140, 148; många sådana finnas i Stockholm, 157.

W, V.

Waktållning: i Stockholm bestrides först af landskänningar, a. d. 211; sedermera af ordentlig garnison, 212; under näst sista Nyska kriget af borgerskapet, 213, 214.

Waldemarsön, se Djurgården, nedra.

Wapen: Seraphimer-riddares uppsättas i Nidarholmskyrkan, f. d. 168; stadens: af huru många olika slag de äro, a. d. 179, 182, 183; hwad de föreställa och antledningarne till deras uppkomst, 179—181; Norrmalmens enskilda wapen, 182; Kännårs-Rätternas wapen, 182.

Wapenförråder, se Arsenal.

Wattnet: i sjöar och wikar wid Stockholm är örent och sö-

- ga begagneligt, t. d. 7, 64; i brunnar oftast dåligt, 7; huru det bbr hållas rent och friskt, 10—13.
- Vaurhall: desß inrättning, f. d. 258.
- Warblekeri: på Kungsholmen, t. d. 110.
- Warholmen: sålningswerken derstädes, f. d. 136, 137.
- Wesleyanska Methodistiska Sörsamlingen: när den bbrjade hålla sin gudstjenst, t. d. 129.
- Veterinaire-inrättningen: när den stiftades i hufvudstaden, t. d. 295; desß reglemente och föremål, 295; fri-^{le}levernas antal och förväner, 295; alla ^{le}levernas antal, 295; hvilka examina anställas, 295; huru många husdjur der årligen behandlas, 296; desß samlingar och local, 296; hvilka anläggningar äro gjorda på denna local, 296, 297; statsanslag och löner, 297.
- Wexelunderwisning: när och af hvilka den först infördes i Sverige, t. d. 299; när den först infördes i hufvudstaden, och i hvilken skola, 299.
- Wexelunderwisningscholor: huru många finnas i Sverige, t. d. 304; huru många i hufvudstaden, 304.
- Wexelunderwisningschola: Beckmans privata: när den börjades, t. d. 350; lärjungars och klassers antal samt underwisningsämnen, 350.
- Wuer, se Utsigter.
- Wågar: när någon wåg i Stockholms annaler först omtalas, och huru beskaffad denna wåg war, a. d. 135.
- — Jernwågen, stora: när den flyttades från Jerntorget till fordna Stadsgrafwen, a. d. 256; huru många särskilda wågar der finnas, t. d. 358; reglemente för wågbetjeningen, och desß personal, a. d. 21, 256, t. d. 142.
- — Tackjernswågen: när den inrättades, a. d. 256; anlågges då wid Munkbron, a. d. 256; tomt dertill inlöses på Södermalm, 18; den ditsflyttas långt derefter, t. d. 142, 359; flyttas ytterligare till Blasiholmen, 116, 142, 359.
- — Victualiewågar: stadens, eller Torra Victualiewågen, hwarest belågen, f. d. 34; den Östra när anlaggd, och huru beskaffad, 34; en wid Skeppsbron undanrddjes, 72; förslag gøres att anlägga en wid Ladugårdslands hamn, 319; huru många och hvilka nu finnas i Stockholm, t. d. 359.
- Wårdkasar: fordom inrättade på Brunkeberg, f. d. 226.
- Wårstus altaren i Storkyrkan, f. d. 46—48.
- Wårstus gille, se Gille.
- Wäderflottbrygga: hwarest och i hwad ändamål anlaggd, a. d. 20; reparationer och ombyggnad, t. d. 142.

- Wäderqwarnar:** fordom på Skerpsöholmen, f. d. 223; på Ladugårdslandet, 310; på Blasöholmen, 216.
- Wägar:** deras tillstånd i äldre tider, a. d. 26; till och på Djurgården, f. d. 322, 346, 347, t. d. 140; huru de på Djurgården underhållas, 137; winterväg öfver Eriksbergs egor, f. d. 322; vägen till Roslags tull, huru den fordom gått och sedan blifwit förändrad, 321; väg öfver Kungsholmen till Drottningholm, när och huru den anlågges, 202; huru vägen till Södertelje fordom gått, a. d. 25; väg till Horns tull och derifrån vidare, när den anlades, a. d. 25, 29, 30.
- Wårdshus:** Carl IX förordnar, huru många wårdshus skulle vara i Stockholm, af hvilka de skulle innehafwas, och hvilka styllar de skulle hafwa, a. d. 282, 283.

3.

Zinkensdam: egendomens historia och beskrifning, a. d. 48, 49.

A.

- Åhrsta:** belägenhet och egare, a. d. 51; närvarande egare, t. d. 149.
- Åkare:** bestrida stadens skjutsningsfpldighet, t. d. 125; huru många hästar de hafwa, 125; hwarest de på Norrmalm boende hafwa sin samlingsplats, 125.
- Åkartorget:** det fordna, owift, hwarest beläget, f. d. 42.
- Åkerbruksredskap:** förfärdigas på LandbruksAkademiens verkstäder, t. d. 284, 285.
- Åsöna:** fordna namnet på Södermalm, f. d. 11.

A.

- Ambets- och Byggnings-Collegium,** se Byggnings-Collegium.
- Ambetsverk:** rifets och stadens, hvilka hafwa sitt säte i Stockholm, f. d. 110, t. d. 101.
- Ångsmark:** huru många tunnland den staden tillhöriga innehafvar, t. d. 151.

D.

Öfwer-Ståthållare, i Stockholm: när detta namn först an-

tegg, och hwad han fordom kallades, a. d. 151; egde för sätte i Rådet, 151, 152; flera för detta ämbete utfärdade instruktioner, 152; Öfwer-Ståthållarne, under sednare åren, utpräknas, och, hwad de, i och för sitt ämbete, utträttat, nämnes, 153—156; deras löner och förmåner i äldre tider, 156, 157; för det närvarande, 157, t. d. 235. Öfwer-Ståthållarehuset: hwem det för tillhör och därvarande utseende, s. d. 123; när och för hwilken summa det införtes af kronan, 124.

Tryckfel och Rättelser.

Sid.	rad.	står:	läs:
83	— 3 nfr.	— Anmärkes,	— Anmärkes,
88	— 15 ofr.	— grund	— grund
116	— 4 —	— Kådstugugatan	— Badstugugatan
125	— 5 nfr.	— Magnus	— Michael
163	— 19 —	— centralhus	— centralsjukhus
178	— 5, 6 ofr.	— andra	— första
179	— 11 —	— gringgående	— kringgående
193	— 1, 2 nfr.	— på Södermalm	— utstrykes
205	— 9 —	— Engeström, hwilken	— Engeström, hwilken
222	— 11 ofr.	— Directioner	— Directionen
263	— 9 —	— Garnisonshuset	— Garnisonsjukhuset
315	— 3 nfr.	— Svenska Theatern i Stockholm	— utstrykes
326	— 13, 14 ofr.	— Theologicum	— Theologicum
357	— 12 ofr.	— collegier	— stadens collegier
366	— 15 nfr.	— så	— på det sätt
361	— 6 —	— 2)	— 3)
374	— 18 ofr.	— 3)	— 4)
377	— 8 nfr.	— XIV.	— Bijang, III.
393	— 8 ofr.	— 246	— 247
398	— 8 nfr.	— 238	— 248
435	— 15 —	— 122	— 121
439	— 19 —	— 283	— 383
449	— 14 —	— 140	— 190
—	— 13 —	— Kådstuga=	— Kådstugu=

